

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
YVES BOT
της 15ης Φεβρουαρίου 2017¹

Υπόθεση C-579/15

**Openbaar Ministerie
κατά
Daniel Adam Popławski**

[αίτηση του Rechtbank Amsterdam(πρωτοδικείο του Άμστερνταμ, Κάτω Χώρες)για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή — Αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις — Απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ — Ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως και διαδικασίες παραδόσεως μεταξύ των κρατών μελών — Άρθρο 4, σημείο 6 — Λόγος προαιρετικής μη εκτελέσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως — Εφαρμογή — Σύμφωνη ερμηνεία — Εφαρμογή της αρχής της υπεροχής»

1. Η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως υποβλήθηκε από το Rechtbank Amsterdam (πρωτοδικείο του Άμστερνταμ, Κάτω Χώρες) στο πλαίσιο της εκτελέσεως στις Κάτω Χώρες ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως που εκδόθηκε στις 7 Οκτωβρίου 2013 από το Sąd Rejonowy w Poznaniu (περιφερειακό πρωτοδικείο του Ροζναń, Πολωνία) σε βάρος του Daniel Adam Popławski, Πολωνού υπηκόου που κατοικεί στις Κάτω Χώρες, προς τον σκοπό εκτελέσεως ποινής φυλακίσεως ενός έτους.

2. Η αίτηση αυτή παρέχει στο Δικαστήριο την ευκαιρία να προβεί σε χρήσιμες διευκρινίσεις σχετικά με τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες κράτος μέλος μπορεί να εφαρμόζει στο εθνικό του δίκαιο τον λόγο προαιρετικής μη εκτελέσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως που προβλέπεται στο άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών², όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009³.

3. Η εν λόγω αίτηση παρουσιάζει επίσης μεγάλο ενδιαφέρον διότι παρέχει στο Δικαστήριο την ευκαιρία να εγκύψει εκ νέου στη φύση και στο νομικό καθεστώς των αποφάσεων-πλαισίων που εκδόθηκαν με βάση τον πρώην τρίτο πυλώνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κατά το άρθρο 34, παράγραφος 2, στοιχείο β', ΕΕ, όπως τροποποιήθηκε με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ, οι εν λόγω πράξεις, όπως και οι οδηγίες, δεσμεύουν τα κράτη μέλη ως προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αλλά αφήνουν στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών την επιλογή του τύπου και των μέσων. Αντίθετα, δεν παράγουν άμεσο αποτέλεσμα. Καίτοι από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι ο δεσμευτικός χαρακτήρας των αποφάσεων-πλαισίων συνεπάγεται υποχρέωση σύμφωνης προς αυτές ερμηνείας, στην υπό κρίση υπόθεση, το αιτούν δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες όσον αφορά τη

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — ΕΕ 2002, L 190, σ. 1.

3 — ΕΕ 2009, L 81, σ. 24, στο εξής: απόφαση-πλαίσιο 2002/584.

δυνατότητα σύμφωνης προς το δίκαιο της Ένωσης ερμηνείας του εθνικού του δικαίου. Προκειμένου να διαφωτιστεί το δικαστήριο αυτό για την περίπτωση που η εθνική νομοθεσία του δεν είναι συμβατή με την απόφαση-πλαίσιο 2002/584 και που η αρχή της σύμφωνης ερμηνείας δεν είναι δυνατόν να εφαρμοστεί, επιβάλλεται το Δικαστήριο να προβεί σε περαιτέρω ερμηνεία των διατάξεων που διέπουν το νομικό καθεστώς των αποφάσεων-πλαισίων, διευκρινίζοντας κατά πόσον οι εθνικές δικαστικές αρχές μπορούν να μην εφαρμόζουν τις μη συμβατές εθνικές διατάξεις.

4. Με τις παρούσες προτάσεις, θα υποστηρίξω, πρώτον, ότι το άρθρο 4, σημείο 6, της εν λόγω αποφάσεως-πλαισίου έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει σε κράτος μέλος να εφαρμόζει τον προβλεπόμενο στο άρθρο αυτό λόγο μη εκτελέσεως κατά τρόπον ώστε:

- η δικαστική αρχή να υποχρεούται να αρνηθεί την εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως που έχει εκδοθεί προς τον σκοπό εκτελέσεως ποινής ή μέτρου ασφαλείας, στερητικών της ελευθερίας, σε βάρος καταζητούμενου ο οποίος διαμένει στο κράτος μέλος εκτελέσεως, είναι υπήκοός του ή κάτοικός του, χωρίς να μπορεί να εκτιμήσει, αναλόγως της συγκεκριμένης καταστάσεως του καταζητούμενου, κατά πόσον η εκτέλεση της ποινής στο κράτος αυτό μπορεί να διευκολύνει την κοινωνική επανένταξή του·
- η άρνηση εκτελέσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως να συνεπάγεται απλώς και μόνον ότι το κράτος μέλος αυτό δηλώνει ότι είναι διατεθειμένο να αναλάβει την εκτέλεση της ποινής, χωρίς η δήλωση αυτή να ισοδυναμεί με δέσμευση εκτελέσεως·
- η δικαστική αρχή να αρνείται την εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως που έχει εκδοθεί προς τον σκοπό εκτελέσεως ποινής ή μέτρου ασφαλείας, στερητικών της ελευθερίας, σε βάρος καταζητούμενου ο οποίος διαμένει στο κράτος μέλος εκτελέσεως, είναι υπήκοός του ή κάτοικός του, ενώ, αφενός, η απόφαση για την ανάληψη της εκτελέσεως της ποινής, η οποία λαμβάνεται μετά από την απόφαση για την άρνηση εκτελέσεως, εξαρτάται από προϋποθέσεις σχετικές με την ύπαρξη και την τήρηση ισχύουσας συμβάσεως μεταξύ του κράτους μέλους εκδόσεως του εντάλματος και του κράτους μέλους εκτελέσεως καθώς και με τη συνεργασία του κράτους μέλους εκδόσεως του εντάλματος, και, αφετέρου, η άρνηση εκτελέσεως του εντάλματος δεν ανατρέπεται σε περίπτωση αδυναμίας αναλήψεως της εκτελέσεως της ποινής λόγω μη συνδρομής των απαιτούμενων προϋποθέσεων.

5. Δεύτερον, θα υποστηρίξω ότι οι διατάξεις του άρθρου 4, σημείο 6, της εν λόγω αποφάσεως-πλαισίου δεν έχουν άμεσο αποτέλεσμα, ότι απόκειται στο εθνικό δικαστήριο να ερμηνεύσει, στο μέτρο του δυνατού, τις επίμαχες στην κύρια δίκη εθνικές διατάξεις σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης και ότι, σε περίπτωση που τυχόν η ερμηνεία αυτή αποβεί αδύνατη, το εθνικό δικαστήριο οφείλει να μην εφαρμόσει τις εν λόγω διατάξεις ως ασύμβατες προς το άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584.

I – Το νομικό πλαίσιο

A – Το δίκαιο της Ένωσης

1. Η απόφαση-πλαίσιο 2002/584

6. Οι αιτιολογικές σκέψεις 1, 5 έως 7 και 10 της εν λόγω αποφάσεως-πλαισίου έχουν ως εξής:

«(1) Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Τάμπερε της 15ης και 16ης Οκτωβρίου 1999 και ιδίως το σημείο 35, θα πρέπει να καταργηθεί, μεταξύ των κρατών μελών, η τυπική διαδικασία έκδοσης για πρόσωπα τα οποία προσπαθούν να διαφύγουν της δικαιοσύνης αφού έχουν καταδικαστεί τελεσίδικα και να προβλεφθούν ταχύτερες διαδικασίες έκδοσης των υπόπτων για αξιόποινες πράξεις.

[...]

(5) Ο στόχος που έχει θέσει η Ευρωπαϊκή Ένωση, να αποτελέσει ένα χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, συνεπάγεται την κατάργηση της έκδοσης μεταξύ κρατών μελών και την αντικατάστασή της από σύστημα παράδοσης μεταξύ δικαστικών αρχών. Εξάλλου, η εισαγωγή ενός νέου απλουστευμένου συστήματος παράδοσης προσώπων που έχουν καταδικαστεί ή είναι ύποπτα, προς το σκοπό της εκτέλεσης καταδικαστικών ποινικών αποφάσεων ή ποινικής δίωξης επιτρέπει να αρθούν η πολυπλοκότητα και το ενδεχόμενο καθυστερήσεων που είναι εγγενή στις ισχύουσες διαδικασίες έκδοσης. Οι κλασικές σχέσεις συνεργασίας που ισχύουν μέχρι σήμερα μεταξύ κρατών μελών θα πρέπει να δώσουν τη θέση τους σε σύστημα ελεύθερης κυκλοφορίας τόσο των προδικαστικών όσο και των οριστικών ποινικών αποφάσεων, σε ένα χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.

(6) Το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης το οποίο προβλέπει η παρούσα απόφαση-πλαίσιο αποτελεί την πρώτη περίπτωση συγκεκριμένης εφαρμογής, στον τομέα του ποινικού δικαίου, της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης που έχει χαρακτηριστεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ως “ακρογωνιαίος λίθος” της δικαστικής συνεργασίας.

(7) Δεδομένου ότι ο στόχος της αντικατάστασης του πολυμερούς συστήματος εκδόσεως το οποίο έχει δημιουργηθεί επί τη βάσει της ευρωπαϊκής σύμβασης εκδόσεως της 13ης Δεκεμβρίου 1957 είναι αδύνατον να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη ενεργώντας μονομερώς, και συνεπώς, λόγω της διάστασης και των αποτελεσμάτων της, δύναται να επιτευχθεί καλύτερα στο επίπεδο της Ένωσης, το Συμβούλιο δύναται να εγκρίνει μέτρα, σύμφωνα προς την αρχή της επικουρικότητας, όπως αναφέρεται στο άρθρο 2 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στο άρθρο 5 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Σύμφωνα προς την αρχή της αναλογικότητας, όπως διατυπώνεται στο τελευταίο αυτό άρθρο, η παρούσα απόφαση-πλαίσιο δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του στόχου αυτού.

[...]

(10) Ο μηχανισμός του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης βασίζεται σε υψηλό επίπεδο εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών. [...]»

7. Το άρθρο 1, παράγραφοι 1 και 2, της εν λόγω αποφάσεως-πλαίσιου ορίζει το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και την υποχρέωση εκτελέσεώς του ως εξής:

«1. Το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης είναι δικαστική απόφαση η οποία εκδίδεται από κράτος μέλος προς το σκοπό της σύλληψης και της παράδοσης από άλλο κράτος μέλος προσώπου που καταζητείται για την άσκηση ποινικής δίωξης ή για την εκτέλεση ποινής ή μέτρου στερητικών της ελευθερίας.

2. Τα κράτη μέλη εκτελούν κάθε ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης βάσει της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης και σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας απόφασης-πλαίσιο.»

8. Τα άρθρα 3 και 4 της αποφάσεως πλαισίου 2002/584 αφορούν, αντίστοιχα, τους λόγους υποχρεωτικής και προαιρετικής μη εκτελέσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.

9. Το άρθρο 4, σημείο 6, της εν λόγω αποφάσεως-πλαίσιου ορίζει τα εξής:

«Η δικαστική αρχή εκτέλεσης μπορεί να αρνηθεί την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης:

[...]

6) εάν το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης έχει εκδοθεί προς το σκοπό της εκτέλεσης ποινής ή μέτρου ασφαλείας, στερητικών της ελευθερίας, όταν ο καταζητούμενος διαμένει στο κράτος μέλος εκτέλεσης, είναι υπήκοος ή κάτοικός του και αυτό το κράτος δεσμεύεται να εκτελέσει την ποινή ή το μέτρο ασφαλείας σύμφωνα με το εσωτερικό του δίκαιο».

2. Η απόφαση-πλαίσιο 2008/909/ΔΕΥ

10. Το άρθρο 28 της αποφάσεως-πλαίσιου 2008/909/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2008, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης σε ποινικές αποφάσεις οι οποίες επιβάλλουν ποινές στερητικές της ελευθερίας ή μέτρα στερητικά της ελευθερίας, για τον σκοπό της εκτέλεσής τους στην Ένωση⁴, ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Αιτήσεις οι οποίες παραλαμβάνονται πριν τις 5 Δεκεμβρίου 2011, εξακολουθούν να διέπονται από τις ισχύουσες νομοθετικές πράξεις για τη μεταφορά καταδίκων. Αιτήσεις που παραλαμβάνονται μετά την ημερομηνία αυτή διέπονται από τους κανόνες που θεσπίζουν τα κράτη μέλη δυνάμει της παρούσας απόφασης-πλαίσιο.

2. Ωστόσο, κάθε κράτος μέλος δύναται, κατά τη στιγμή της υιοθέτησης της παρούσας απόφασης-πλαίσιο από το Συμβούλιο, να δηλώσει ότι, σε περιπτώσεις όπου η αμετάκλητη απόφαση έχει εκδοθεί πριν από την ημερομηνία την οποία προσδιορίζει, ως κράτος έκδοσης και εκτέλεσης, θα συνεχίσει να εφαρμόζει τις υπάρχουσες νομικές πράξεις περί μεταφοράς καταδίκων που ίσχυαν πριν από τις 5 Δεκεμβρίου 2011. Αν έχει γίνει τέτοια δήλωση, οι πράξεις αυτές θα εφαρμόζονται στις περιπτώσεις αυτές σε σχέση με όλα τα λοιπά κράτη μέλη ασχέτως εάν έχουν προβεί ή όχι στην αυτή δήλωση. Η εν λόγω ημερομηνία δεν μπορεί να είναι μεταγενέστερη της 5ης Δεκεμβρίου 2011. Η εν λόγω δήλωση δημοσιεύεται στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Μπορεί να ανακληθεί ανά πάσα στιγμή.»

⁴ — ΕΕ 2008, L 327, σ. 27.

B – Το ολλανδικό δίκαιο

11. Ο Overleveringswet (νόμος για την παράδοση) της 29ης Απριλίου 2004⁵ μεταφέρει την απόφαση-πλαίσιο 2002/584 στο ολλανδικό δίκαιο.

12. Το άρθρο 6 του OLW, όπως ίσχυε πριν από την έκδοση του Wet wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging vrijheidsbenemende en voorwaardelijke sancties (νόμος για την αμοιβαία αναγνώριση και εκτέλεση καταδικαστικών αποφάσεων σε στερητικές της ελευθερίας ποινές μετά ή άνευ αναστολής) της 12ης Ιουλίου 2012⁶, ο οποίος μετέφερε την απόφαση-πλαίσιο 2008/909 στο ολλανδικό δίκαιο, όριζε τα εξής:

«1. Η παράδοση Ολλανδού υπηκόου δύναται να επιτραπεί εφόσον ζητηθεί για τους σκοπούς ποινικής έρευνας στρεφόμενης εναντίον του και εφόσον, κατά τη δικαστική αρχή εκτελέσεως, διασφαλίζεται ότι, αν ο εν λόγω υπήκοος καταδικαστεί στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος σε στερητική της ελευθερίας ποινή απαλλαγμένη αιρέσεων για πράξεις για τις οποίες δύναται να επιτραπεί η παράδοση, θα μπορεί να εκτίσει την ποινή αυτή στις Κάτω Χώρες.

2. Παράδοση Ολλανδού υπηκόου δεν επιτρέπεται αν αυτή ζητείται για την εκτέλεση στερητικής της ελευθερίας ποινής που του επιβλήθηκε με αμετάκλητη δικαστική απόφαση.

3. Σε περίπτωση αρνήσεως παραδόσεως αποκλειστικά βάσει του άρθρου 6, παράγραφος 2 [...], η εισαγγελική αρχή γνωστοποιεί στη δικαστική αρχή εκδόσεως της αποφάσεως ότι είναι διατεθειμένη να αναλάβει την εκτέλεση της αποφάσεως σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 11 της Συμβάσεως για τη μεταφορά καταδίκων ή σύμφωνα με τα οριζόμενα σε άλλη εφαρμοστέα σύμβαση.

4. Η εισαγγελική αρχή ενημερώνει αμελλητί τον Υπουργό [...] για κάθε άρνηση παραδόσεως η οποία γνωστοποιείται με τη δήλωση της παραγράφου 3 ότι οι Κάτω Χώρες είναι διατεθειμένες να αναλάβουν την εκτέλεση της αλλοδαπής αποφάσεως.

5. Οι παράγραφοι 1 έως 4 έχουν εφαρμογή και επί αλλοδαπού έχοντος άδεια παραμονής αορίστου χρόνου, εφόσον αυτός δύναται να διωχθεί στις Κάτω Χώρες για τις πράξεις τις οποίες αφορά το ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως και εφόσον αναμένεται ότι δεν θα χάσει το δικαίωμά του διαμονής στις Κάτω Χώρες συνεπεία ποινής ή μέτρου ασφαλείας που θα εκδοθεί σε βάρος του μετά την παράδοση.»

13. Μετά τη θέση σε ισχύ του νόμου για την αμοιβαία αναγνώριση και εκτέλεση καταδικαστικών αποφάσεων σε στερητικές της ελευθερίας ποινές μετά ή άνευ αναστολής, το άρθρο 6, παράγραφος 3, του OLW έχει ως εξής:

«3. Σε περίπτωση αρνήσεως παραδόσεως αποκλειστικά βάσει του άρθρου 6, παράγραφος 2 [...], η εισαγγελική αρχή γνωστοποιεί στη δικαστική αρχή εκδόσεως της αποφάσεως ότι είναι διατεθειμένη να αναλάβει την εκτέλεση της αποφάσεως.»

II – Η κύρια δίκη και τα προδικαστικά ερωτήματα

14. Με απόφαση της 5ης Φεβρουαρίου 2007, η οποία κατέστη αμετάκλητη στις 13 Ιουλίου 2007, το Sąd Rejonowy w Poznaniu (περιφερειακό πρωτοδικείο του Poznań) καταδίκασε τον D. A. Popławski, Πολωνό υπήκοο, σε στερητική της ελευθερίας ποινή ενός έτους με αναστολή. Με απόφαση της 15ης Απριλίου 2010, το ίδιο δικαστήριο διέταξε την εκτέλεση της ποινής.

5 — Stb. 2004, αριθ. 195, στο εξής: OLW.

6 — Stb. 2012, αριθ. 333.

15. Στις 7 Οκτωβρίου 2013, το εν λόγω δικαστήριο εξέδωσε ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως κατά του D. A. Popławski προς τον σκοπό εκτελέσεως της ανωτέρω ποινής.

16. Στο πλαίσιο της κύριας δίκης σχετικά με την εκτέλεση του ως άνω ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως, το Rechtbank Amsterdam (πρωτοδικείο του Άμστερνταμ) κρίνει ότι δεν υφίσταται άλλος λόγος μη εκτελέσεως του εντάλματος πλην αυτού που προβλέπεται στο άρθρο 6, παράγραφοι 2, και 5, του OLW υπέρ των προσώπων που κατοικούν στις Κάτω Χώρες, όπως ο D. A. Popławski, ο οποίος απέδειξε ότι διέμεινε νομίμως και αδιαλείπτως στις Κάτω Χώρες επί χρονικό διάστημα τουλάχιστον πέντε ετών.

17. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, κατά το άρθρο 6, παράγραφος 3, του OLW, οι Κάτω Χώρες, όταν αρνούνται την εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως, δηλώνουν ότι «είναι διατεθειμέν[ες]» να αναλάβουν την εκτέλεση της ποινής με βάση σύμβαση μεταξύ του κράτους αυτού και του κράτους μέλους εκδόσεως του εντάλματος. Διευκρινίζει ότι, στην υπόθεση της κύριας δίκης, η ανάληψη της εκτελέσεως εξαρτάται από την υποβολή σχετικού αιτήματος από την Πολωνία και ότι η πολωνική νομοθεσία δεν επιτρέπει την υποβολή τέτοιου αιτήματος όταν ο ενδιαφερόμενος είναι Πολωνός υπήκοος.

18. Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι, υπό τις συνθήκες αυτές, η άρνηση παραδόσεως είναι δυνατόν να οδηγήσει στην ατιμωρησία του καταζητούμενου προσώπου, δεδομένου ότι, μετά την έκδοση της αποφάσεως για την άρνηση της παραδόσεως, η ανάληψη της εκτελέσεως της ποινής θα μπορούσε να αποδειχθεί αδύνατη, πράγμα που δεν θα επηρέαζε την απόφαση για την άρνηση παραδόσεως, η οποία δεν υπόκειται σε τακτικό ένδικο μέσο.

19. Κατά συνέπεια, το Rechtbank Amsterdam (πρωτοδικείου του Άμστερνταμ), εκφράζοντας αμφιβολίες σχετικά με τη συμβατότητα του άρθρου 6, παράγραφοι 2 έως 4, του OLW προς το άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαisiού 2002/584, το οποίο επιτρέπει την άρνηση παραδόσεως μόνον εφόσον το κράτος μέλος εκτελέσεως «δεσμεύεται» να εκτελέσει την ποινή σύμφωνα με το εσωτερικό του δίκαιο, αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1. Δύναται κράτος μέλος εκτελέσεως να εφαρμόζει στο εσωτερικό του δίκαιο το άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαisiού 2002/584 κατά τέτοιον τρόπο ώστε:

- η δικαστική του αρχή εκτελέσεως να είναι άνευ ετέρου υποχρεωμένη να αρνείται την παράδοση υπηκόου ή κατοίκου του κράτους μέλους αυτού προς τον σκοπό εκτελέσεως,
- η άρνηση αυτή να συνεπάγεται αυτοδικαίως ότι το εν λόγω κράτος μέλος είναι διατεθειμένο να αναλάβει την εκτέλεση της στερητικής της ελευθερίας ποινής που επιβλήθηκε σε αυτόν τον υπήκοο ή κάτοικο,
- αλλά η απόφαση να αναληφθεί η εκτέλεση να λαμβάνεται μόνο μετά την άρνηση παραδόσεως και η θετική απόφαση να εξαρτάται από (1) την ύπαρξη νομικής βάσεως σε σύμβαση ισχύουσα μεταξύ του κράτους μέλους εκδόσεως του εντάλματος και του κράτους μέλους εκτελέσεως, (2) τις προϋποθέσεις που θέτει η σύμβαση αυτή και (3) τη συνεργασία του κράτους μέλους εκδόσεως του εντάλματος, υπό τη μορφή π.χ. υποβολής σχετικού αιτήματος,

με αποτέλεσμα να υπάρχει ο κίνδυνος το κράτος μέλος εκτελέσεως να μην μπορεί, μετά την άρνηση παραδόσεως, να αναλάβει την εκτέλεση της ποινής ενώ ο κίνδυνος αυτός δεν αναιρεί την υποχρέωση αρνήσεως της παραδόσεως προς τον σκοπό εκτελέσεως;

2. Αν το πρώτο ερώτημα χρήζει αρνητικής απαντήσεως,

- α) δύναται ο εθνικός δικαστής να εφαρμόσει ευθέως τις διατάξεις της αποφάσεως-πλαisiού 2002/584 ακόμη και αν, βάσει του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου (αριθ. 36) σχετικά με τις μεταβατικές διατάξεις, το οποίο έχει προσαρτηθεί στις Συνθήκες, τα έννομα αποτελέσματα της εν λόγω αποφάσεως-πλαisiού πρέπει, μετά την έναρξη της ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας, να διατηρούνται έως ότου η εν λόγω απόφαση-πλαίσιο καταργηθεί, ακυρωθεί ή τροποποιηθεί, και
- β) σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, είναι το άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαisiού 2002/584 αρκούντως ακριβές και απαλλαγμένο αιρέσεων ώστε να εφαρμοστεί από τον εθνικό δικαστή;

3. Αν το πρώτο ερώτημα και το δεύτερο ερώτημα, υπό β), χρήζουν αρνητικής απαντήσεως: δύναται κράτος μέλος, του οποίου το εσωτερικό δίκαιο απαιτεί για την ανάληψη της εκτελέσεως στερητικής της ελευθερίας ποινής που επιβλήθηκε στην αλλοδαπή την ύπαρξη νομικής βάσεως σε σχετική διεθνή σύμβαση, να εφαρμόζει στο εσωτερικό του δίκαιο το άρθρο 4, σημείο 6, της εν λόγω αποφάσεως-πλαisiού ερμηνεύοντας τη διάταξη αυτή υπό την έννοια ότι η ίδια συνιστά την απαιτούμενη νομική βάση σε διεθνή σύμβαση, και τούτο για την αποτροπή του κινδύνου ατιμωρησίας ο οποίος συνδέεται με την εν λόγω προβλεπόμενη από το εθνικό δίκαιο απαίτηση να υπάρχει νομική βάση σε διεθνή σύμβαση;

4. Αν το πρώτο ερώτημα και το δεύτερο ερώτημα, υπό β), χρήζουν αρνητικής απαντήσεως: δύναται κράτος μέλος εκτελέσεως να εφαρμόζει στο εσωτερικό του δίκαιο το άρθρο 4, σημείο 6, της επίμαχης αποφάσεως-πλαisiού κατά τέτοιον τρόπο ώστε το εν λόγω κράτος μέλος, για την άρνηση της παραδόσεως κατοίκου του κράτους μέλους εκτελέσεως ο οποίος είναι υπήκοος άλλου κράτους μέλους, να θέτει ως προϋπόθεση ότι το κράτος μέλος εκτελέσεως έχει δικαιοδοσία για τις αξιόποινες πράξεις που αναφέρει το ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως και ότι δεν υπάρχει κανένα πρακτικό εμπόδιο, όπως άρνηση του κράτους μέλους εκδόσεως του εντάλματος να διαβιβάσει την ποινική δικογραφία στο κράτος μέλος εκτελέσεως, για ποινική δίωξη του εν λόγω κατοίκου στο κράτος μέλος εκτελέσεως για τις ίδιες αξιόποινες πράξεις, ενώ δεν θέτει τέτοια προϋπόθεση όταν η άρνηση παραδόσεως προς τον σκοπό εκτελέσεως αφορά υπήκοο του κράτους μέλους εκτελέσεως;»

III – Ανάλυση

A – Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

20. Το πρώτο προδικαστικό ερώτημα υποδιαιρείται σε τρία σκέλη, τα οποία πρέπει να εξεταστούν χωριστά.

1. Επί του πρώτου σκέλους του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

21. Με το πρώτο σκέλος του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν κράτος μέλος μπορεί να εφαρμόζει τον προβλεπόμενο στο άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαisiού 2002/584 λόγο μη εκτελέσεως κατά τρόπον ώστε η δικαστική αρχή να υποχρεούται να αρνηθεί την εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως που έχει εκδοθεί προς τον σκοπό εκτελέσεως ποινής ή μέτρου ασφαλείας, στερητικών της ελευθερίας, σε βάρος καταζητούμενου προσώπου το οποίο διαμένει στο κράτος μέλος εκτελέσεως, είναι υπήκοός του ή κάτοικός του.

22. Προκειμένου να απαντηθεί το ερώτημα αυτό, πρέπει, προκαταρκτικώς, να υπομνησθεί ότι η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισεως, η οποία αποτελεί τον «ακρογωνιαίο λίθο» της δικαστικής συνεργασίας⁷ και διαπνέει την όλη οικονομία της εν λόγω αποφάσεως-πλαisiού⁸, συνεπάγεται, βάσει του άρθρου 1, παράγραφος 2, της τελευταίας, ότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται, καταρχήν, να εκτελούν τα ευρωπαϊκά εντάλματα συλλήψεως.

23. Ωστόσο, η αναγνώριση αυτή δεν συνεπάγεται «απόλυτη υποχρέωση» εκτελέσεως του εκδοθέντος ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως, δεδομένου ότι σύμφωνα με το σύστημα της εν λόγω αποφάσεως-πλαisiού, όπως προκύπτει ιδιαίτερα από το άρθρο της 4, «επαφίεται στη συνέπεια των κρατών μελών να προβλέπουν, σε ορισμένες καταστάσεις, τη δυνατότητα των αρμόδιων δικαστικών αρχών να αποφασίζουν ότι η έκτιση επιβληθείσας ποινής μπορεί να πραγματοποιηθεί στο κράτος μέλος εκτελέσεως»⁹.

24. Το άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαisiού 2002/584 προβλέπει, ειδικότερα, έναν λόγο προαιρετικής μη εκτελέσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως βάσει του οποίου η «δικαστική αρχή» εκτελέσεως «μπορεί» να αρνηθεί να εκτελέσει ένταλμα που εκδόθηκε προς τον σκοπό εκτελέσεως στερητικής της ελευθερίας ποινής, όταν ο καταζητούμενος διαμένει στο κράτος μέλος εκτελέσεως, είναι υπήκοος ή κάτοικός του, και αυτό το κράτος δεσμεύεται να εκτελέσει την εν λόγω ποινή σύμφωνα με το εσωτερικό του δίκαιο.

25. Μολονότι το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να διευκρινίσει το περιεχόμενο της διατάξεως αυτής, προσδιορίζοντας, μεταξύ άλλων, το *ratione personae* πεδίο εφαρμογής της¹⁰ και οριοθετώντας τις προϋποθέσεις από τις οποίες μπορεί να εξαρτηθεί η άρνηση εκτελέσεως του εντάλματος¹¹, δεν έχει, αντίθετα, κληθεί ακόμη, μέχρι στιγμής, να κρίνει ευθέως το ζήτημα αν ο προαιρετικός χαρακτήρας του προβλεπόμενου στο άρθρο 4, σημείο 6, της εν λόγω αποφάσεως-πλαisiού λόγου μη εκτελέσεως σημαίνει ότι η δικαστική αρχή εκτελέσεως πρέπει ή δεν πρέπει να διαθέτει περιθώριο εκτιμήσεως όταν αποφαινεται επί της εκτελέσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως.

26. Το ζήτημα που ανακύπτει αφορά τη σημασία του «προαιρετικού» χαρακτήρα του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως. Πρόκειται για δυνατότητα που παρέχεται στα κράτη μέλη, τα οποία, όταν μεταφέρουν την απόφαση-πλαίσιο 2002/584 στο εσωτερικό τους δίκαιο, μπορούν να επιλέξουν να υιοθετήσουν ή να μην υιοθετήσουν τους λόγους προαιρετικής μη εκτελέσεως, ή για δυνατότητα παρεχόμενη στη δικαστική αρχή εκτελέσεως, η οποία διαθέτει διακριτική ευχέρεια να κάνει ή να μην κάνει δεκτούς τους λόγους αυτούς αναλόγως των ειδικών περιστάσεων της κάθε υποθέσεως;

27. Με τις προτάσεις μου της 24ης Μαρτίου 2009 επί της υποθέσεως Wolzenburg¹², είχα υποστηρίξει ότι η εφαρμογή στο εσωτερικό δίκαιο του προβλεπόμενου στο άρθρο 4, σημείο 6, της εν λόγω αποφάσεως-πλαisiού λόγου μη εκτελέσεως δεν απόκειται στη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών, αλλά έχει υποχρεωτικό χαρακτήρα. Κατά την άποψή μου, η δικαστική αρχή εκτελέσεως πρέπει να έχει κατά το εσωτερικό δίκαιο τη δυνατότητα να αρνηθεί την παράδοση όταν πληρούνται οι προβλεπόμενες στη διάταξη αυτή προϋποθέσεις. Το Δικαστήριο φαίνεται ότι έκρινε διαφορετικά,

7 — Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 10ης Νοεμβρίου 2016, Kovalkovas (C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, σκέψη 28).

8 — Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 5ης Σεπτεμβρίου 2012, Lopes Da Silva Jorge (C-42/11, EU:C:2012:517, σκέψη 30).

9 — Βλ. απόφαση της 21ης Οκτωβρίου 2010, B. (C-306/09, EU:C:2010:626, σκέψεις 50 και 51). Βλ., επίσης, απόφαση της 28ης Ιουνίου 2012, West (C-192/12 PPU, EU:C:2012:404, σκέψη 64).

10 — Βλ. αποφάσεις της 17ης Ιουλίου 2008, Kozłowski (C-66/08, EU:C:2008:437), της 6ης Οκτωβρίου 2009, Wolzenburg (C-123/08, EU:C:2009:616), και της 5ης Σεπτεμβρίου 2012, Lopes Da Silva Jorge (C-42/11, EU:C:2012:517).

11 — Ειδικότερα, με την απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2009, Wolzenburg (C-123/08, EU:C:2009:616, σκέψη 53), το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι, όταν πρόκειται για πολίτη της Ένωσης, τα κράτη μέλη δεν δύνανται να εξαρτούν την εφαρμογή του προβλεπόμενου στο άρθρο 4, σημείο 6, της εν λόγω αποφάσεως-πλαisiού λόγου μη εκτελέσεως από πρόσθετες διοικητικές προϋποθέσεις, όπως από την κατοχή άδειας παραμονής αορίστου χρόνου.

12 — C-123/08, EU:C:2009:183.

αποφαινόμενο συγκεκριμένα, με την απόφαση της 5ης Σεπτεμβρίου 2012, Lopes Da Silva Jorge¹³, ότι, «*όταν*¹⁴ το κράτος μέλος μεταφέρει στο εθνικό του δίκαιο το άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαίσιου 2002/584, πρέπει να λάβει υπόψη ότι το πεδίο εφαρμογής της διατάξεως αυτής περιορίζεται» *ratione personae*.

28. Ωστόσο, η ευχέρεια που διαθέτουν, κατά το Δικαστήριο, τα κράτη μέλη να μεταφέρουν ή να μην μεταφέρουν τους λόγους προαιρετικής μη εκτέλεσεως στο εσωτερικό τους δίκαιο δεν σημαίνει ότι, όταν αυτά επιλέγουν να μεταφέρουν το άρθρο 4 της εν λόγω αποφάσεως-πλαίσιου, μπορούν να ερμηνεύσουν τον όρο «μπορεί να αρνηθεί» υπό την έννοια ότι δημιουργεί υποχρέωση για τις δικαστικές αρχές να αρνηθούν την εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως που έχει εκδοθεί σε βάρος προσώπου το οποίο εμπίπτει στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής της διατάξεως αυτής. Μολονότι, κατά την εφαρμογή της διατάξεως αυτής, τα κράτη μέλη «διαθέτουν ορισμένο περιθώριο εκτιμήσεως»¹⁵, γεγονός παραμένει ότι, κατά πάγια νομολογία, από τις απαιτήσεις τόσο της ομοιόμορφης εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης όσο και της αρχής της ισότητας απορρέει ότι στο περιεχόμενο μιας διατάξεως του δικαίου της Ένωσης, η οποία δεν παραπέμπει ρητώς στο δίκαιο των κρατών μελών για τον προσδιορισμό της έννοιας και του περιεχομένου της, πρέπει κανονικά να δίδεται σε όλη την Ένωση αυτοτελής και ομοιόμορφη ερμηνεία¹⁶.

29. Το άρθρο 4 της αποφάσεως-πλαίσιου 2002/584 δεν παραπέμπει στο δίκαιο των κρατών μελών και, κατά συνέπεια, χρήζει αυτοτελούς και ομοιόμορφης ερμηνείας, η οποία πρέπει να ανευρεθεί λαμβανομένων υπόψη τόσο του γράμματος της διατάξεως, όσο και του πλαισίου εντός του οποίου αυτή εντάσσεται καθώς και του σκοπού που επιδιώκεται με την εν λόγω απόφαση-πλαίσιο¹⁷.

30. Πρώτον, όσον αφορά τον τίτλο της διατάξεως αυτής, επιβάλλεται η επισήμανση ότι το επίθετο «προαιρετική» αφορά την «μη εκτέλεση» και όχι τους «λόγους», πράγμα από το οποίο συνάγεται ότι προαιρετική είναι, όντως, η άρνηση εκτέλεσεως του εντάλματος, σε αντιδιαστολή προς τις περιπτώσεις υποχρεωτικής αρνήσεως που προβλέπονται στο άρθρο 3 της εν λόγω αποφάσεως-πλαίσιου. Επιπλέον, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι από το άρθρο 4, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως-πλαίσιου 2002/584 προκύπτει ότι η δυνατότητα αρνήσεως εκτέλεσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως παρέχεται ευθέως στις εθνικές δικαστικές αρχές εκτέλεσεως, οι οποίες πρέπει συνεπώς να διαθέτουν περιθώριο εκτιμήσεως.

31. Δεύτερον, την ανωτέρω ερμηνεία του γράμματος του άρθρου 4, σημείο 6, της εν λόγω αποφάσεως-πλαίσιου επιρρωννύει και το πλαίσιο εντός του οποίου εντάσσεται η διάταξη αυτή. Ειδικότερα, σκοπός της εν λόγω αποφάσεως-πλαίσιου είναι η εγκαθίδρυση συστήματος υποχρεωτικής παραδόσεως μεταξύ των δικαστικών αρχών των κρατών μελών, παραδόσεως την οποία η δικαστική αρχή εκτέλεσεως μπορεί να αρνηθεί μόνο για κάποιον από τους λόγους μη εκτέλεσεως που προβλέπει ρητώς η απόφαση-πλαίσιο 2002/584. Στο πλαίσιο αυτό, η παράδοση αποτελεί τον κανόνα, ενώ η άρνηση παραδόσεως γίνεται αντιληπτή ως εξαίρεση η οποία πρέπει να ερμηνεύεται στενά. Εντούτοις, μια διάταξη όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία επιβάλλει στη δικαστική αρχή εκτέλεσεως να αρνηθεί να εκτελέσει το ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως που αφορά υπήκοο του κράτους μέλους εκτέλεσεως ή πρόσωπο που κατοικεί στο κράτος αυτό, στερεί, λόγω του αυτόματου χαρακτήρα της, από την εν λόγω αρχή τη δυνατότητα να λάβει υπόψη τις ειδικές περιστάσεις κάθε συγκεκριμένης υποθέσεως, με βάση τις οποίες ενδέχεται να κρίνει ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις της αρνήσεως παραδόσεως. Μια τέτοια διάταξη, μετατρέποντας μια απλή δυνατότητα σε πραγματική υποχρέωση, μετατρέπει επίσης σε γενικό κανόνα την εξαίρεση η οποία συνίσταται στην άρνηση παραδόσεως.

13 — C-42/11 (EU:C:2012:517, σκέψη 35).

14 — Η υπογράμμιση δική μου.

15 — Βλ. απόφαση της 5ης Σεπτεμβρίου 2012, Lopes Da Silva Jorge (C-42/11, EU:C:2012:517, σκέψεις 33 και 37).

16 — Βλ. απόφαση της 17ης Ιουλίου 2008, Kozłowski (C-66/08, EU:C:2008:437, σκέψη 42).

17 — Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 10ης Νοεμβρίου 2016, Kovalkovas (C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, σκέψη 33), σχετικά με την ερμηνεία της έννοιας «δικαστική αρχή» του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαίσιου 2002/584.

32. Τρίτον, η επιβολή στη δικαστική αρχή εκτελέσεως της υποχρεώσεως να αρνείται την παράδοση των προσώπων που μνημονεύονται στο άρθρο 4, σημείο 6, της εν λόγω αποφάσεως-πλαίσιου αντιβαίνει στον σκοπό που επιδιώκει η απόφαση-πλαίσιο.

33. Όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο, ο λόγος προαιρετικής μη εκτελέσεως που καθιερώνει η διάταξη αυτή αποσκοπεί, μεταξύ άλλων, στην παροχή της δυνατότητας στη δικαστική αρχή εκτελέσεως να μεριμνήσει ιδιαίτερα ώστε να αυξηθούν οι πιθανότητες κοινωνικής επανεντάξεως του καταζητούμενου μετά την έκτιση της ποινής στην οποία καταδικάστηκε¹⁸.

34. Η σημασία την οποία αποδίδει ο νομοθέτης της Ένωσης στον σκοπό της κοινωνικής επανεντάξεως επιβεβαιώνεται ρητώς με άλλες νομοθετικές πράξεις της Ένωσης και, ιδίως, με την απόφαση-πλαίσιο 2008/909, στο άρθρο 3, παράγραφος 1, της οποίας διευκρινίζεται ότι σκοπός της αποφάσεως-πλαίσιου είναι να «διευκολύνει την κοινωνική επανένταξη του καταδίκου».

35. Λαμβανομένου υπόψη του σκοπού αυτού, έχω τη γνώμη ότι πρέπει να αναγνωρίζεται περιθώριο εκτιμήσεως στη δικαστική αρχή εκτελέσεως, προκειμένου αυτή να είναι σε θέση να διαπιστώσει τις πραγματικές πιθανότητες κοινωνικής επανεντάξεως του καταζητούμενου προσώπου ανάλογα με την ειδική και συγκεκριμένη κατάσταση του.

36. Αυτό ισχύει όταν το καταζητούμενο πρόσωπο είναι υπήκοος του κράτους μέλους εκτελέσεως, διότι η ιδιότητα αυτή, μολοντί εμφανίζει την ύπαρξη πολύ ισχυρού δεσμού με το εν λόγω κράτος, εντούτοις δεν είναι δυνατόν να αποτελεί αμάχητο τεκμήριο ότι η εκτέλεση της ποινής στο εν λόγω κράτος ευνοεί κατ' ανάγκη περισσότερο την κοινωνική επανένταξη του ενδιαφερομένου. Συνεπώς, με τη γνώμη που διατύπωσα στις 28 Απριλίου 2008 επί της υποθέσεως Kozłowski¹⁹, είχα υποστηρίξει, υπό την έννοια αυτή, ότι ο επιδιωκόμενος από το άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαίσιου 2002/584 σκοπός της κοινωνικής επανεντάξεως δεν δικαιολογεί το να αφαιρεί το κράτος μέλος κάθε διακριτική ευχέρεια από τις δικαστικές αρχές του και ότι, οσάκις το ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως εκδίδεται προς εκτέλεση ποινής σε βάρος υπηκόου του κράτους μέλους εκτελέσεως, μη συναινούντος στην παράδοσή του, η δικαστική αρχή του κράτους αυτού πρέπει να είναι σε θέση να εξετάσει, με βάση τις συγκεκριμένες περιστάσεις της περιπτώσεως του καταζητούμενου, αν η εκτέλεση της ποινής στο έδαφος του εν λόγω κράτους είναι αναγκαία προς διευκόλυνση της κοινωνικής επανεντάξεως²⁰.

37. Ομοίως, αν όχι *a fortiori*, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το άρθρο 4, σημείο 6, της εν λόγω αποφάσεως-πλαίσιου έχει την έννοια ότι παρέχει στη δικαστική αρχή εκτελέσεως δυνατότητα επιλογής μεταξύ του να αρνηθεί ή να μην αρνηθεί την παράδοση όταν το ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως που εκδόθηκε προς εκτέλεση ποινής αφορά πρόσωπο το οποίο, αν και δεν είναι υπήκοος του κράτους μέλους εκτελέσεως, διαμένει ή κατοικεί σε αυτό. Ειδικότερα, αφενός, η ιδιότητα του κατοίκου του κράτους μέλους εκτελέσεως, όπως ακριβώς και η ιδιότητα του υπηκόου του κράτους αυτού, δεν είναι δυνατόν να αποτελεί αμάχητο τεκμήριο για την ύπαρξη μεγαλύτερων πιθανοτήτων κοινωνικής επανεντάξεως στο συγκεκριμένο κράτος μέλος. Αφετέρου, προκειμένου να διαπιστωθεί αν το καταζητούμενο πρόσωπο διαμένει στο έδαφος του κράτους μέλους εκτελέσεως, είναι απαραίτητο να εκτιμηθεί η ύπαρξη και η ένταση των δεσμών του με το κράτος μέλος αυτό. Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, όταν κράτος μέλος εφαρμόζει το άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαίσιου 2002/584 χωρίς ωστόσο να έχει θεσπίσει ειδικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή της διατάξεως αυτής, η δικαστική αρχή εκτελέσεως, προκειμένου να κρίνει αν, σε μια συγκεκριμένη περίπτωση, υφίστανται μεταξύ του καταζητούμενου και του κράτους μέλους εκτελέσεως δεσμοί βάσει των οποίων είναι δυνατόν να διαπιστωθεί ότι το εν λόγω πρόσωπο κατοικεί ή διαμένει στο κράτος

18 — Βλ. αποφάσεις της 17ης Ιουλίου 2008, Kozłowski (C-66/08, EU:C:2008:437, σκέψη 45), της 6ης Οκτωβρίου 2009, Wolzenburg (C-123/08, EU:C:2009:616, σκέψεις 62 και 67), της 21ης Οκτωβρίου 2010, B. (C-306/09, EU:C:2010:626, σκέψη 52), και της 5ης Σεπτεμβρίου 2012, Lopes Da Silva Jorge (C-42/11, EU:C:2012:517, σκέψη 32).

19 — C-66/08, EU:C:2008:253.

20 — Γνώμη επί της υποθέσεως Kozłowski (C-66/08, EU:C:2008:253, σημεία 79 και 80).

αυτό υπό την έννοια του άρθρου 4, σημείο 6, της εν λόγω αποφάσεως-πλαισίου, οφείλει να προβεί σε συνολική εκτίμηση πλειόνων αντικειμενικών στοιχείων της καταστάσεως του εν λόγω προσώπου, στα οποία συγκαταλέγονται, μεταξύ άλλων, η διάρκεια, η φύση και οι όροι της παραμονής του καταζητούμενου καθώς και οι οικογενειακοί και οικονομικοί δεσμοί του.

38. Η ως άνω εκτίμηση που πραγματοποιείται προκειμένου να κριθεί αν το καταζητούμενο πρόσωπο εμπίπτει στο *ratione personae* πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4, σημείο 6, της εν λόγω αποφάσεως-πλαισίου αλληλοεπικαλύπτεται με την εκτίμηση που πρέπει να λάβει χώρα προκειμένου να εξακριβωθεί αν η εκτέλεση της ποινής στο εν λόγω κράτος δύναται να διευκολύνει την κοινωνική επανένταξη του προσώπου αυτού.

39. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η δικαστική αρχή εκτελέσεως πρέπει να διαθέτει διακριτική ευχέρεια, ώστε να μπορεί να κάνει ή να μην κάνει χρήση της δυνατότητας που της αναγνωρίζεται να αρνηθεί την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως, λαμβανομένου υπόψη του σκοπού της κοινωνικής επανεντάξεως.

40. Κατά συνέπεια, προτείνω να δοθεί στο πρώτο σκέλος του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος η απάντηση ότι το άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584 έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει σε κράτος μέλος να εφαρμόζει τον προβλεπόμενο στο άρθρο αυτό λόγο μη εκτελέσεως κατά τρόπον ώστε η δικαστική αρχή να υποχρεούται να αρνηθεί την εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως που έχει εκδοθεί προς τον σκοπό της εκτελέσεως ποινής ή μέτρου ασφαλείας, στερητικών της ελευθερίας, σε βάρος καταζητούμενου προσώπου το οποίο διαμένει στο κράτος μέλος εκτελέσεως, είναι υπήκοός του ή κάτοικός του, χωρίς να μπορεί να εκτιμήσει, αναλόγως της συγκεκριμένης καταστάσεως του προσώπου αυτού, κατά πόσον η εκτέλεση της ποινής στο κράτος αυτό μπορεί να διευκολύνει την κοινωνική επανένταξη του εν λόγω προσώπου.

2. Επί του δεύτερου σκέλους του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

41. Με το δεύτερο σκέλος του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν κράτος μέλος μπορεί να εφαρμόζει τον προβλεπόμενο στο άρθρο 4, σημείο 6, της εν λόγω αποφάσεως-πλαισίου λόγο μη εκτελέσεως κατά τρόπον ώστε η άρνηση εκτελέσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως να συνεπάγεται απλώς και μόνον ότι το κράτος μέλος αυτό δηλώνει ότι είναι διατεθειμένο να αναλάβει την εκτέλεση της ποινής, χωρίς η δήλωση αυτή να ισοδυναμεί με δέσμευση εκτελέσεως.

42. Από τα στοιχεία που προσκόμισε το αιτούν δικαστήριο καθώς και από τις διευκρινίσεις που παρασχέθηκαν από την *Openbaar Ministerie* (εισαγγελική αρχή, Κάτω Χώρες) κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση προκύπτει ότι, σύμφωνα με το προβλεπόμενο στο εθνικό δίκαιο σύστημα, η δικαστική αρχή εκτελέσεως υποχρεούται να αρνηθεί την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως προτού ακόμα εξεταστεί το ζήτημα αν η ποινή θα μπορέσει πράγματι να εκτελεστεί στις Κάτω Χώρες, δεδομένου ότι αρμόδια αρχή για τη λήψη της τελικής αποφάσεως επί του ζητήματος αυτού είναι ο *Minister van Veiligheid en Justitie* (Υπουργός Ασφάλειας και Δικαιοσύνης). Επομένως, σύμφωνα με το σύστημα αυτό, η εκτέλεση της ποινής στις Κάτω Χώρες δεν αποτελεί προϋπόθεση για την άρνηση παραδόσεως, η οποία δεν ανατρέπεται σε περίπτωση που αποδειχθεί ότι η ποινή δεν θα είναι δυνατόν να εκτελεστεί στις Κάτω Χώρες.

43. Η εξέταση της εν λόγω αποφάσεως-πλαισίου επιβεβαιώνει ότι σύστημα όπως αυτό που προβλέπεται από το ολλανδικό δίκαιο δεν είναι συμβατό με το σύστημα παραδόσεως που θεσπίζει η εν λόγω πράξη.

44. Πρώτον, πρέπει να επισημανθεί ότι το προαναφερθέν άρθρο εξαρτά τη δυνατότητα του δικαστηρίου να αρνηθεί την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως από τη διπλή προϋπόθεση, αφενός, το καταζητούμενο πρόσωπο να είναι υπήκοος του κράτους μέλους εκτελέσεως ή να διαμένει ή να κατοικεί σε αυτό και, αφετέρου, το κράτος αυτό να δεσμεύεται να εκτελέσει την ποινή ή το μέτρο ασφαλείας σύμφωνα με το εσωτερικό του δίκαιο.

45. Από το ίδιο το γράμμα της διατάξεως αυτής προκύπτει ότι η άρνηση εκτελέσεως ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως προϋποθέτει, ως αντιστάθμισμα, πραγματική μονομερή δέσμευση του κράτους μέλους εκτελέσεως να αναγνωρίσει την απόφαση και να διασφαλίσει την εκτέλεση της ποινής.

46. Ωστόσο, η δήλωση διά της οποίας η εισαγγελική αρχή δηλώνει ότι είναι διατεθειμένη να αναλάβει την εκτέλεση της ποινής δεν ικανοποιεί την ανωτέρω απαίτηση, δεδομένου ότι δεν αποτελεί απόφαση αλλά απλή εκδήλωση προθέσεως, την οποία πρέπει να ακολουθήσει πραγματική απόφαση του Minister van Veiligheid en Justitie (Υπουργός Ασφάλειας και Δικαιοσύνης). Συνεπώς, στο πλαίσιο της διαδικασίας που προβλέπει το άρθρο 6 του OLW, η ανάληψη της εκτελέσεως της ποινής δεν αποτελεί προϋπόθεση, βέβαιη και υποχρεωτική, της αρνήσεως παραδόσεως αλλά συνέπεια, ενδεχόμενη και προαιρετική, της τελευταίας.

47. Δεύτερον, είναι απαραίτητο να υπομνησθεί ότι ο λόγος προαιρετικής μη εκτελέσεως που καθιερώνει η διάταξη αυτή σκοπεύει, μεταξύ άλλων, να διευκολύνει την κοινωνική επανένταξη του προσώπου που εκτίει ποινή φυλακίσεως, παρέχοντάς του τη δυνατότητα να εκτίσει την ποινή αυτή στο κράτος μέλος στο οποίο έχει τις μεγαλύτερες πιθανότητες κοινωνικής επανεντάξεως. Η εν λόγω δυνατότητα αρνήσεως δεν επιτρέπει στο κράτος μέλος εκτελέσεως να απαλλάσσει τους υπηκόους του ή τα πρόσωπα που διαμένουν ή κατοικούν στο έδαφός του από την εκτέλεση της ποινής στην οποία καταδικάστηκαν στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος.

48. Τρίτον, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ένα σύστημα στο οποίο η άρνηση εκτελέσεως του εντάλματος δεν τελεί υπό την προϋπόθεση της δεσμεύσεως εκτελέσεως της ποινής αντιφάσκει πλήρως προς τη λογική του συστήματος παραδόσεως που προβλέπει η απόφαση-πλαίσιο 2002/584. Ενώ το σύστημα αυτό, το οποίο επιδιώκει να διευκολύνει και να επιταχύνει τη δικαστική συνεργασία, προκειμένου να συμβάλει στην υλοποίηση του στόχου που έχει θέσει η Ένωση να αποτελέσει χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, θεμελιώνεται στην αρχή της αμοιβαίας αναγνωρίσεως, η οποία συνεπάγεται, με βάση το άρθρο 1, παράγραφος 2, της εν λόγω αποφάσεως-πλαισίου, ότι τα κράτη μέλη οφείλουν καταρχήν να εκτελούν τα ευρωπαϊκά εντάλματα συλλήψεως, το σύστημα που προβλέπεται από τον OLW καταλήγει, αντιθέτως, να επιτρέπει στο κράτος μέλος εκτελέσεως να μην αναγνωρίζει την καταδικαστική σε στερητική της ελευθερίας ποινή απόφαση η οποία εκδόθηκε στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος. Η μη εκτέλεση της επιβληθείσας ποινής προσομοιάζει με μεταρρύθμισή της, η οποία αντίκειται αυτή καθεαυτή στην αρχή της αμοιβαίας αναγνωρίσεως και βασίζεται, επιπλέον, σε προϋπόθεση περί ιθαγένειας ή κατοικίας, συνεπαγόμενη, εκ του λόγου αυτού, διακριτική μεταχείριση.

49. Με βάση τα ανωτέρω, καταλήγω στο συμπέρασμα ότι το άρθρο 4, σημείο 6, της εν λόγω αποφάσεως-πλαισίου έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει σε κράτος μέλος να εφαρμόζει τον προβλεπόμενο στο άρθρο αυτό λόγο μη εκτελέσεως κατά τρόπον ώστε η άρνηση εκτελέσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως να συνεπάγεται απλώς και μόνον ότι το κράτος μέλος αυτό δηλώνει ότι είναι διατεθειμένο να αναλάβει την εκτέλεση της ποινής, χωρίς η δήλωση αυτή να ισοδυναμεί με δέσμευση εκτελέσεως.

3. Επί του τρίτου σκέλους του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

50. Με το τρίτο σκέλος του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν κράτος μέλος μπορεί να εφαρμόζει τον προβλεπόμενο στο άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαίσιου 2002/584 λόγο μη εκτελέσεως κατά τρόπον ώστε η δικαστική αρχή να αρνείται την εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως που έχει εκδοθεί προς τον σκοπό εκτελέσεως ποινής ή μέτρου ασφαλείας, στερητικών της ελευθερίας, σε βάρος καταζητούμενου προσώπου το οποίο διαμένει στο κράτος μέλος εκτελέσεως, είναι υπήκοός του ή κάτοικός του, ενώ, αφενός, η απόφαση για την ανάληψη της εκτελέσεως της ποινής, η οποία λαμβάνεται μετά από την απόφαση για την άρνηση εκτελέσεως, εξαρτάται από προϋποθέσεις σχετικές με την ύπαρξη και την τήρηση ισχύουσας συμβάσεως μεταξύ του κράτους μέλους εκδόσεως του εντάλματος και του κράτους μέλους εκτελέσεως καθώς και με τη συνεργασία του κράτους μέλους εκδόσεως του εντάλματος, και, αφετέρου, η άρνηση εκτελέσεως του εντάλματος δεν ανατρέπεται σε περίπτωση αδυναμίας αναλήψεως της εκτελέσεως της ποινής λόγω μη συνδρομής των απαιτούμενων προϋποθέσεων.

51. Όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής, το Rechtbank Amsterdam (πρωτοδικείο του Άμστερνταμ) εκκινεί από την παραδοχή ότι η ανάληψη της εκτελέσεως της ποινής στην οποία καταδικάστηκε ο D. A. Popławski στις 5 Φεβρουαρίου 2007 πρέπει να τηρεί τους κανόνες του άρθρου 6, παράγραφος 3, του ΟΛΩ, οι οποίοι παραπέμπουν στην ύπαρξη νομικής βάσεως σε σύμβαση, και όχι τις νέες διατάξεις που θεσπίστηκαν στο πλαίσιο της μεταφοράς της αποφάσεως-πλαίσιου 2008/909 στο εσωτερικό δίκαιο.

52. Την παραδοχή αυτή αμφισβητεί εμμέσως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία, τόσο στις γραπτές όσο και στις προφορικές παρατηρήσεις της, αναφέρθηκε στην απόφαση-πλαίσιο 2008/909, την οποία συνεπώς θεώρησε σιωπηρά ως εφαρμοστέα *ratione temporis* στη διαφορά της κύριας δίκης.

53. Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, καίτοι το άρθρο 28, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαίσιου 2008/909 ορίζει ότι αιτήσεις αναγνώρισεως και εκτελέσεως καταδικαστικών αποφάσεων οι οποίες παραλαμβάνονται μετά τις 5 Δεκεμβρίου 2011 διέπονται από τους κανόνες που θεσπίζουν τα κράτη μέλη δυνάμει της εν λόγω αποφάσεως-πλαίσιου, εντούτοις, το άρθρο 28, παράγραφος 2, της εν λόγω αποφάσεως-πλαίσιου επιτρέπει στα κράτη μέλη να προβούν σε δήλωση που συνεπάγεται καθυστέρηση της εφαρμογής της εν λόγω αποφάσεως-πλαίσιου.

54. Η δυσκολία ανακύπτει εξαιτίας του ότι, σύμφωνα με το γράμμα του άρθρου 28, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαίσιου 2008/909, η δήλωση πρέπει να γίνει «κατά τη στιγμή της υιοθέτησης της [...] απόφασης-πλαίσιο». Ωστόσο, όπως προκύπτει, η δήλωση του Βασιλείου των Κάτω Χωρών απεστάλη στο Συμβούλιο στις 24 Μαρτίου 2009 και στη συνέχεια διανεμήθηκε ως έγγραφο του Συμβουλίου στις 30 Απριλίου 2009, προτού δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα στις 9 Οκτωβρίου 2009, ενώ η δήλωση της Δημοκρατίας της Πολωνίας παρελήφθη από το Συμβούλιο στις 23 Φεβρουαρίου 2011 και στη συνέχεια διανεμήθηκε ως έγγραφο του Συμβουλίου στις 28 Φεβρουαρίου 2011, προτού δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα την 1η Ιουνίου 2011.

55. Σύμφωνα με τη θέση που υποστήριξα με τις προτάσεις μου της 12ης Οκτωβρίου 2016 επί της υποθέσεως *van Vemde*²¹, φρονώ ότι οι δηλώσεις του Βασιλείου των Κάτω Χωρών και της Δημοκρατίας της Πολωνίας, λόγω της εκπρόθεσμης υποβολής τους, δεν αναπτύσσουν τα έννομα αποτελέσματά τους, με συνέπεια η αναγνώριση και η εκτέλεση της καταδικαστικής αποφάσεως που εκδόθηκε σε βάρος του D. A. Popławski να πρέπει να υπαχθούν στους κανόνες τους οποίους θέσπισαν οι Κάτω Χώρες δυνάμει της αποφάσεως-πλαίσιου 2008/909.

21 — C-582/15, EU:C:2016:766.

56. Ανεξάρτητα πάντως από τον γνώμονα με τον οποίο το Δικαστήριο θα επιλέξει εν τέλει να εξετάσει το ερώτημα, φρονώ ότι η απάντηση πρέπει να είναι η ίδια, δεδομένου ότι διατάξεις όπως αυτές που θέσπισε ο Ολλανδός νομοθέτης τόσο πριν όσο και μετά την απόφαση-πλαίσιο 2008/909 καταλήγουν να καταστήσουν κενή περιεχομένου τη δέσμευση εκτελέσεως της ποινής η οποία προβλέπεται στο άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584.

57. Όπως τόνισα προηγουμένως²², η διάταξη αυτή πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η άρνηση εκτελέσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως πρέπει να αντισταθμίζεται από τη δέσμευση του κράτους μέλους εκτελέσεως ότι θα προβεί στην εκτέλεση της ποινής ή του μέτρου ασφαλείας που επιβλήθηκε στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος. Όπως προβάλλει ορθώς η Επιτροπή, η εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισεως και η ανάγκη αποσοβήσεως κάθε κινδύνου ατιμωρησίας επιβάλλουν να γίνει δεκτό ότι, αν το κράτος μέλος εκτελέσεως δεν μπορεί, για οποιονδήποτε λόγο, να αναλάβει την εκτέλεση της ποινής, τότε το ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως πρέπει να εκτελείται.

58. Ως εκ τούτου, πριν από κάθε άρνηση παραδόσεως, η δικαστική αρχή εκτελέσεως οφείλει να εξακριβώνει τη δυνατότητα πραγματικής εκτελέσεως της ποινής σύμφωνα με το εσωτερικό της δίκαιο.

59. Εάν το δίκαιο αυτό παραπέμπει εγκύρως στις σχετικές με την ανάληψη της εκτελέσεως της ποινής συμβάσεις οι οποίες είχαν εφαρμογή πριν από το καθεστώς που θεσπίστηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2008/909, και συνεπώς επιβάλλει συνεργασία μεταξύ του κράτους μέλους εκδόσεως του εντάλματος και του κράτους μέλους εκτελέσεως, η δικαστική αρχή εκτελέσεως δύναται να αρνηθεί την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως μόνον εφόσον τα δύο ενδιαφερόμενα κράτη μέλη έλθουν σε συμφωνία σχετικά με την ανάληψη της εκτελέσεως της ποινής.

60. Εάν έχει μεταφερθεί στο εσωτερικό δίκαιο το καθεστώς που θεσπίστηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2008/909, τότε για την άρνηση παραδόσεως είναι απαραίτητο να πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στην εν λόγω απόφαση-πλαίσιο προκειμένου η ποινή που επιβλήθηκε στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος να μπορεί να εκτελεστεί από το κράτος μέλος εκτελέσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως. Με άλλα λόγια, το κράτος μέλος εκτελέσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως δύναται να αρνηθεί την παράδοση μόνο στην περίπτωση που δεν προτίθεται να επικαλεστεί κάποιον από τους λόγους μη αναγνώρισεως και μη εκτελέσεως οι οποίοι προβλέπονται στο άρθρο 9 της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909.

61. Υπό την έννοια αυτή, είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι το άρθρο 25 της εν λόγω αποφάσεως-πλαισίου, το οποίο τιτλοφορείται «Εκτέλεση ποινών βάσει ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης», προβλέπει ότι, «[μ]ε την επιφύλαξη της απόφασης-πλαισίου 2002/584 [...], οι διατάξεις της παρούσας απόφασης-πλαισίου εφαρμόζονται κατ' αναλογία, στο μέτρο που *συνάδουν*²³ με τις διατάξεις της [εν λόγω] απόφασης-πλαισίου, στην εκτέλεση όταν ένα κράτος μέλος αναλαμβάνει να εκτελέσει την ποινή σε περιπτώσεις του άρθρου 4 παράγραφος 6 της απόφασης-πλαισίου 2002/584». Κατά την αιτιολογική σκέψη 12 της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909, «[α]υτό σημαίνει, μεταξύ άλλων, ότι, με την επιφύλαξη της απόφασης-πλαισίου [2002/584], το κράτος εκτέλεσης μπορεί να ελέγχει την ύπαρξη λόγων μη αναγνώρισης και μη εκτέλεσης όπως προβλέπεται στο άρθρο 9 της παρούσας απόφασης πλαισίου, μεταξύ των οποίων και το διττό αξιόποινο, στο μέτρο που το κράτος εκτέλεσης έχει κάνει τη δήλωση του άρθρου 7 παράγραφος 4 της παρούσας απόφασης-πλαισίου, ως προϋπόθεση για να αναγνωρίσει και να εκτελέσει την απόφαση προκειμένου να εξετάσει εάν θα παραδώσει το πρόσωπο ή θα εκτελέσει την απόφαση σε υποθέσεις του άρθρου 4 παράγραφος 6 της εν λόγω απόφασης-πλαισίου».

22 — Βλ. σημείο 49 των παρουσών προτάσεων.

23 — Η υπογράμμιση δική μου.

62. Κατά τη γνώμη μου, από το άρθρο 25 της αποφάσεως-πλαίσίου 2008/909, όπως διευκρινίζεται με την αιτιολογική σκέψη 12 της ίδιας αποφάσεως-πλαisiού, προκύπτει σαφώς η βούληση του νομοθέτη της Ένωσης να αποκλείσει τη δυνατότητα κράτους μέλους να αρνηθεί την παράδοση του καταζητούμενου προσώπου επικαλούμενο τις προϋποθέσεις αναγνώρισεως των αποφάσεων και εκτελέσεως των ποινών οι οποίες απορρέουν από τη μεταφορά της εν λόγω αποφάσεως-πλαisiού στο εσωτερικό δίκαιο. Συνεπώς, αν υφίσταται κάποιος λόγος μη αναγνώρισεως ή μη εκτελέσεως που εμποδίζει το κράτος μέλος εκτελέσεως να δεσμευθεί να εκτελέσει την ποινή, τότε αυτό το κράτος μέλος δεν έχει άλλη επιλογή παρά να εκτελέσει το ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως και, συνεπώς, να παραδώσει το καταζητούμενο πρόσωπο.

63. Από τα ανωτέρω συνάγω το συμπέρασμα ότι το άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαisiού 2002/584 έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει σε κράτος μέλος να εφαρμόζει τον προβλεπόμενο στο άρθρο αυτό λόγο μη εκτελέσεως κατά τρόπον ώστε η δικαστική αρχή να αρνείται την εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως που έχει εκδοθεί προς τον σκοπό εκτελέσεως ποινής ή μέτρου ασφαλείας, στερητικών της ελευθερίας, σε βάρος καταζητούμενου προσώπου το οποίο διαμένει στο κράτος μέλος εκτελέσεως, είναι υπήκοός του ή κάτοικός του, ενώ, αφενός, η απόφαση για την ανάληψη της εκτελέσεως της ποινής, η οποία λαμβάνεται μετά από την απόφαση για την άρνηση εκτελέσεως, εξαρτάται από προϋποθέσεις σχετικές με την ύπαρξη και την τήρηση ισχύουσας συμβάσεως μεταξύ του κράτους μέλους εκδόσεως του εντάλματος και του κράτους μέλους εκτελέσεως καθώς και με τη συνεργασία του κράτους μέλους εκδόσεως του εντάλματος, και, αφετέρου, η άρνηση εκτελέσεως του εντάλματος δεν ανατρέπεται σε περίπτωση αδυναμίας αναλήψεως της εκτελέσεως της ποινής λόγω μη συνδρομής των απαιτούμενων προϋποθέσεων..

B – Επί του δεύτερου και του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

64. Με το δεύτερο και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, τα οποία πρέπει να συνεξεταστούν, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν οι διατάξεις του άρθρου 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαisiού 2002/584 δύνανται να έχουν άμεσο αποτέλεσμα και, σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως, αν μπορεί η εθνική νομοθεσία να ερμηνευθεί κατά τρόπο σύμφωνο προς τις διατάξεις αυτές, υπό την έννοια ότι, όταν κράτος μέλος απαιτεί για την ανάληψη της εκτελέσεως της στερητικής της ελευθερίας ποινής την ύπαρξη νομικής βάσεως σε διεθνή σύμβαση, τότε το ίδιο το εν λόγω άρθρο συνιστά την απαιτούμενη από το εσωτερικό δίκαιο νομική βάση σε διεθνή σύμβαση.

65. Επιβάλλεται η επισήμανση ότι η εν λόγω απόφαση-πλαίσιο στερείται άμεσου αποτελέσματος, διότι εκδόθηκε με βάση τον πρώην τρίτο πυλώνα της Ένωσης, και, ειδικότερα, κατ' εφαρμογή του άρθρου 34, παράγραφος 2, στοιχείο β', ΣΕΕ, όπως τροποποιήθηκε με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ, το οποίο ορίζει, αφενός, ότι οι αποφάσεις-πλαίσια δεσμεύουν τα κράτη μέλη ως προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αλλά αφήνουν στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών την επιλογή του τύπου και των μέσων και, αφετέρου, ότι οι αποφάσεις-πλαίσια δεν παράγουν άμεσο αποτέλεσμα.

66. Επιβάλλεται περαιτέρω να υπομνησθεί ότι, κατά το άρθρο 9 του πρωτοκόλλου (αριθ. 36) σχετικά με τις μεταβατικές διατάξεις²⁴, που έχει προσαρτηθεί στις Συνθήκες, τα έννομα αποτελέσματα των πράξεων των θεσμικών και λοιπών οργάνων και των οργανισμών της Ένωσης οι οποίες εκδόθηκαν βάσει της Συνθήκης ΕΕ πριν από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας διατηρούνται έως ότου οι πράξεις αυτές καταργηθούν, ακυρωθούν ή τροποποιηθούν κατ' εφαρμογήν των Συνθηκών.

67. Εν προκειμένω, η εν λόγω απόφαση-πλαίσιο δεν καταργήθηκε ούτε ακυρώθηκε ούτε τροποποιήθηκε μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας, ενώ διευκρινίζεται συναφώς ότι, μολονότι η οδηγία 2012/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012, σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών²⁵, ενισχύει

24 — ΕΕ 2016, C 202, σ. 321.

25 — ΕΕ 2012, L 142, σ. 1.

σημαντικά το δικαίωμα ενημερώσεως που αναγνωρίζεται υπέρ των υπόπτων ή κατηγορουμένων, το άρθρο 5 της οδηγίας αυτής περιορίζεται, όσον αφορά τις διαδικασίες του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως, στην πρόβλεψη ότι σε όποιον συλλαμβάνεται προς τον σκοπό εκτέλεσεως τέτοιου εντάλματος πρέπει να παρέχεται άμεσα κατάλληλο έγγραφο δικαιωμάτων με πληροφορίες για τα δικαιώματά του «σύμφωνα με το δίκαιο εφαρμογής της απόφασης-πλαίσιο [...] στο κράτος μέλος της εκτέλεσης». Επομένως, η οδηγία 2012/13 δεν τροποποιεί ούτε τυπικά ούτε ουσιαστικά την απόφαση-πλαίσιο 2002/584, η οποία εξακολουθεί να παράγει τα έννομα αποτελέσματά της σύμφωνα με το άρθρο 34, παράγραφος 2, στοιχείο β', ΕΕ, όπως τροποποιήθηκε με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ.

68. Επίσης, σύμφωνα με νομολογία που παγιώθηκε μετά την απόφαση της 16ης Ιουνίου 2005, *Rupino*²⁶, είναι δυνατή η επίκληση των αποφάσεων-πλαisiών ενώπιον των δικαστηρίων των κρατών μελών ενόψει της σύμφωνης προς αυτές ερμηνείας του εθνικού δικαίου. Συγκεκριμένα, η υποχρέωση σύμφωνης ερμηνείας δεν εξαρτάται από το ενδεχόμενο άμεσο αποτέλεσμα του κανόνα της Ένωσης, αλλά απορρέει από τον δεσμευτικό χαρακτήρα του κανόνα αυτού. Όπως επισήμανε το Δικαστήριο, «μολονότι οι αποφάσεις-πλαίσια δεν μπορούν, κατά το άρθρο 34, παράγραφος 2, στοιχείο β', ΕΕ, [όπως τροποποιήθηκε με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ], να παράγουν άμεσο αποτέλεσμα, εντούτοις, ο δεσμευτικός χαρακτήρας τους συνεπάγεται ότι οι εθνικές αρχές, και ιδίως τα εθνικά δικαστήρια, υπέχουν την υποχρέωση σύμφωνης ερμηνείας του εθνικού δικαίου»²⁷.

69. Εφαρμόζοντας το εθνικό δίκαιο, το εθνικό δικαστήριο που καλείται να το ερμηνεύσει οφείλει να το πράττει, κατά το μέτρο του δυνατού, με γνώμονα το γράμμα και τον σκοπό της εν λόγω αποφάσεως-πλαisiού, προκειμένου να επιτυγχάνεται το αποτέλεσμα που επιδιώκεται με αυτή. Η εν λόγω υποχρέωση σύμφωνης προς το δίκαιο της Ένωσης ερμηνείας του εθνικού δικαίου είναι «συμφυής προς το σύστημα της Συνθήκης ΛΕΕ, καθόσον, βάσει αυτής, τα εθνικά δικαστήρια μπορούν να διασφαλίζουν, στο πλαίσιο της δικαιοδοσίας τους, την πλήρη αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης οσάκις αποφαινόνται επί των διαφορών των οποίων έχουν επιληφθεί»²⁸. Κατά τη διατύπωση του Δικαστηρίου, η εν λόγω υποχρέωση επιβάλλει στα εθνικά δικαστήρια «να πράττουν ό,τι είναι δυνατό εντός των ορίων της δικαιοδοσίας τους»²⁹, λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο του εσωτερικού δικαίου και εφαρμόζοντας τις αναγνωρισμένες από το δίκαιο αυτό μεθόδους ερμηνείας, προκειμένου να διασφαλίζουν την πλήρη αποτελεσματικότητα της προαναφερθείσας αποφάσεως-πλαisiού και να καταλήγουν σε λύση σύμφωνη προς τον σκοπό που αυτή επιδιώκει»³⁰.

70. Επιπλέον, με την απόφαση της 19ης Απριλίου 2016, *DI*³¹, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι η υποχρέωση σύμφωνης ερμηνείας επιβάλλει στα εθνικά δικαστήρια να τροποποιούν ή να εγκαταλείπουν την πάγια νομολογία τους σε περίπτωση που αυτή στηρίζεται σε ερμηνεία του εσωτερικού δικαίου η οποία δεν είναι συμβατή με το δίκαιο της Ένωσης. Επομένως, η σύμφωνη ερμηνεία έχει, κατά κάποιον τρόπο, ως αποτέλεσμα τον αποκλεισμό τυχόν νομολογιακής ερμηνείας που παραβιάζει το δίκαιο της Ένωσης.

71. Ωστόσο, η αρχή της σύμφωνης ερμηνείας υπόκειται σε κάποια όρια, μεταξύ των οποίων, ιδίως, το ότι η αρχή αυτή δεν δύναται να θεμελιώσει *contra legem* ερμηνεία του εθνικού δικαίου³².

26 — C-105/03, EU:C:2005:386.

27 — Βλ. απόφαση της 5ης Σεπτεμβρίου 2012, *Lopes Da Silva Jorge* (C-42/11, EU:C:2012:517, σκέψη 53 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

28 — Βλ. απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 2016, *Ognjanov* (C-554/14, EU:C:2016:835, σκέψη 59 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

29 — Η υπογράμμιση δική μου.

30 — Βλ. απόφαση της 28ης Ιουλίου 2016, *JZ* (C-294/16 PPU, EU:C:2016:610, σκέψη 33 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

31 — C-441/14, EU:C:2016:278.

32 — Βλ., εσχάτως, απόφαση της 28ης Ιουλίου 2016, *JZ* (C-294/16 PPU, EU:C:2016:610, σκέψη 33 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

72. Στην υπόθεση της κύριας δίκης, το αιτούν δικαστήριο δεν συμμερίζεται την άποψη της εισαγγελικής αρχής κατά την οποία η σύμφωνη ερμηνεία είναι δυνατή και προϋποθέτει απλώς να ερμηνευθεί το άρθρο 6, παράγραφος 3, του ΟΛW υπό την έννοια ότι η δήλωση ότι «είναι διατεθειμένη να αναλάβει την εκτέλεση της αποφάσεως» συνιστά πραγματική δέσμευση υποχρεωτικού χαρακτήρα. Αντιθέτως, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι, εφόσον η εθνική νομοθεσία προβλέπει υποχρέωση της δικαστικής αρχής εκτελέσεως να αρνηθεί την παράδοση χωρίς να εξαρτά την άρνηση αυτή από τη δέσμευση εκτελέσεως της ποινής, οποιαδήποτε ερμηνεία υπό την έννοια ότι η άρνηση εκτελέσεως τελεί υπό την προϋπόθεση μιας τέτοιας δεσμεύσεως είναι κατ' ανάγκην μια *contra legem* ερμηνεία. Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει ότι η εθνική νομοθεσία δεν επιτρέπει στη δικαστική αρχή εκτελέσεως να απαλλάγει της υποχρεώσεως να αρνηθεί την παράδοση όταν προκύπτει ότι οι Κάτω Χώρες δεν θα μπορέσουν να αναλάβουν την εκτέλεση της ποινής.

73. Συγκεκριμένα, για να μπορέσει το εθνικό δίκαιο να ερμηνευθεί σύμφωνα προς τις κρίσιμες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης, πρέπει να γίνει δεκτό, όπως υπαινίσσεται η εισαγγελική αρχή, ότι η δήλωση ότι «είναι διατεθειμένη να αναλάβει την εκτέλεση της αποφάσεως» δεν αποτελεί απλή εκδήλωση προθέσεως αλλά πραγματική δέσμευση, η οποία αναλαμβάνεται αφού πρώτα εξακριβωθεί ότι είναι δυνατόν να αναληφθεί η εκτέλεση, και ότι ο Minister van Veiligheid en Justiti (Υπουργός Ασφάλειας και Δικαιοσύνης) έχει ακολούθως δέσμια αρμοδιότητα να δεχτεί ή να αρνηθεί την εν λόγω ανάληψη, χωρίς να μπορεί να εκτιμήσει τη βασιμότητά της.

74. Εν τέλει, απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εκτιμήσει αν υφίσταται πραγματική αδυναμία σύμφωνης ερμηνείας του εθνικού δικαίου. Συναφώς, επισημαίνεται ότι το ερώτημα του αιτούντος δικαστηρίου σχετικά με το αν ο όρος «εφαρμοστέα διεθνής σύμβαση» του άρθρου 6, παράγραφος 3, του ΟΛW, είναι δυνατόν να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αναφέρεται στην απόφαση-πλαίσιο 2002/584 αποτελεί ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του εθνικού δικαίου, επί της οποίας αποκλειστικά αρμόδιο να αποφανθεί είναι το δικαστήριο αυτό. Συνεπώς, δεν χρειάζεται να εξεταστεί το ερώτημα αυτό με τις παρούσες προτάσεις.

75. Χωρίς να θέλω να προκαταλάβω την ερμηνεία του αιτούντος δικαστηρίου, οφείλω να τονίσω ότι, εν πάση περιπτώσει, η σύμφωνη με την εν λόγω απόφαση-πλαίσιο ερμηνεία του ολλανδικού δικαίου προϋποθέτει να γίνει δεκτό ότι η διάταξη του άρθρου 6 του ΟΛW μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι προβλέπει όχι υποχρέωση αλλά απλή δυνατότητα της δικαστικής αρχής να αρνηθεί την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως και ότι επιτρέπει να γίνεται χρήση της δυνατότητας αυτής μόνον όταν προκύπτει ότι είναι πράγματι δυνατόν να αναληφθεί η εκτέλεση της ποινής στις Κάτω Χώρες.

76. Ωστόσο, στο μέτρο που δεν είναι βέβαιο ότι το αιτούν δικαστήριο θα μπορέσει να καταλήξει σε σύμφωνη προς το δίκαιο της Ένωσης ερμηνεία του εθνικού του δικαίου, φρονώ ότι είναι απαραίτητο, για την περίπτωση που η σύμφωνη αυτή ερμηνεία αποβεί αδύνατη, να προδιοριστούν οι συγκεκριμένες συνέπειες τις οποίες θα πρέπει να συναγάγει το εθνικό δικαστήριο από την ασυμβατότητα των διατάξεων του άρθρου 6, παράγραφοι 2 και 3, του ΟΛW προς την εν λόγω απόφαση-πλαίσιο.

77. Καταρχήν, εφόσον οι επίμαχες εθνικές διατάξεις δεν επιδέχονται σύμφωνη ερμηνεία, το εθνικό δικαστήριο οφείλει να μην τις εφαρμόσει, προκειμένου να εφαρμόσει εξ ολοκλήρου το δίκαιο της Ένωσης.

78. Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το Δικαστήριο, μολονότι έχει ήδη κληθεί να αποφανθεί σχετικά με τη νομική εμβέλεια των πράξεων που εκδίδονται στο πλαίσιο του τίτλου VI της Συνθήκης ΕΕ, ο οποίος αφορά την αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις, ωστόσο, με την απόφαση της 16ης Ιουνίου 2005, *Pupino*³³, περιορίστηκε να επεκτείνει την αρχή της σύμφωνης ερμηνείας στις εν λόγω πράξεις, αναγνωρίζοντας ότι η απόφαση-πλαίσιο δύναται, από την άποψη αυτή, να συγκριθεί με την οδηγία.

79. Αντιθέτως, μέχρι στιγμής το Δικαστήριο δεν έχει αποφανθεί επί του ζητήματος αν η αντίθεση εθνικού κανόνα σε απόφαση-πλαίσιο συνεπάγεται για το εθνικό δικαστήριο την υποχρέωση να αφήσει ανεφάρμοστο τον εν λόγω εθνικό κανόνα όταν αυτός δεν επιδέχεται σύμφωνη ερμηνεία.

80. Όπως υποστήριξα με τη γνώμη που ανέπτυξα στις 28 Απριλίου 2008 επί της υποθέσεως *Kozłowski*³⁴, οι λόγοι για τους οποίους το Δικαστήριο έκρινε, με την απόφαση της 15ης Ιουλίου 1964, *Costa*³⁵, ότι τα κράτη μέλη, εφόσον επέλεξαν ελεύθερα να μεταβιβάσουν τις αρμοδιότητές τους στην Κοινότητα, δεν μπορούν να αρνούνται την εφαρμογή μιας δεσμευτικής κοινοτικής πράξεως επικαλούμενα οποιαδήποτε διάταξη της εθνικής νομοθεσίας, ισχύουν και ως προς την απόφαση-πλαίσιο. Κατά τη γνώμη μου, η απόφαση-πλαίσιο, όπως και κάθε δεσμευτική πράξη του δικαίου της Ένωσης, υπερέχει κάθε διατάξεως της εσωτερικής νομοθεσίας, ακόμη και αν πρόκειται για συνταγματικές διατάξεις ή διατάξεις θεμελιώδους νόμου. Συνεπώς, η αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης επιβάλλει στο εθνικό δικαστήριο να διασφαλίζει την πλήρη αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης, «αποφασίζοντας αυτεπαγγέλτως να μην εφαρμόσει, εφόσον παρίσταται ανάγκη, κάθε αντίθετη διάταξη της εθνικής νομοθεσίας»³⁶.

81. Πολλά στοιχεία συνηγορούν υπέρ της αναγνώρισεως της αρχής της υπεροχής όσον αφορά τις αποφάσεις-πλαίσια που έχουν εκδοθεί στο πλαίσιο του τρίτου πυλώνα³⁷.

82. Το πρώτο στοιχείο προκύπτει από το γράμμα των νομοθετικών κειμένων. Επιβάλλεται συναφώς η διαπίστωση ότι, με εξαίρεση την επιφύλαξη που αφορά την έλλειψη άμεσου αποτελέσματος των αποφάσεων-πλαισίων, ο νομοθέτης της Ένωσης διαμόρφωσε το καθεστώς των αποφάσεων-πλαισίων κατά το πρότυπο του καθεστώτος των οδηγιών, προβλέποντας ότι οι αποφάσεις-πλαίσια «δεσμεύουν τα κράτη μέλη ως προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αλλά αφήνουν στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών την επιλογή του τύπου και των μέσων»³⁸. Δεδομένου ότι η έλλειψη άμεσου αποτελέσματος είναι η μοναδική αναπόφευκτη ιδιαιτερότητα των αποφάσεων-πλαισίων³⁹, δεν υφίσταται, κατά τα λοιπά, κανένας λόγος να αποκλειστεί η υπεροχή των πράξεων αυτών επειδή εμπίπτουν στον τομέα της διακυβερνητικής συνεργασίας.

83. Το δεύτερο στοιχείο σχετίζεται με την αναγνώριση, εκ μέρους του Δικαστηρίου, της υποχρεώσεως των εθνικών δικαστηρίων να εφαρμόζουν την τεχνική της σύμφωνης ερμηνείας, προκειμένου να διασφαλίζουν την πλήρη αποτελεσματικότητα των αποφάσεων-πλαισίων και να καταλήγουν σε λύσεις σύμφωνες με τον σκοπό των τους.

33 — C-105/03, EU:C:2005:386.

34 — C-66/08, EU:C:2008:253.

35 — 6/64, EU:C:1964:66.

36 — Βλ. απόφαση της 5ης Ιουλίου 2016, *Ognyanov* (C-614/14, EU:C:2016:514, σκέψη 34).

37 — Βλ., υπό την έννοια αυτή, Lenaerts, K., και Corthaut, T., «Of birds and hedges: the role of primacy in invoking norms of EU law», *European Law Review*, Sweet and Maxwell, Λονδίνο, 2006, σ. 287-315. Βλ., υπό την αντίθετη έννοια, Peers, S., «Salvation outside the church: judicial protection in the third pillar after the *Pupino* and *Segi* judgments», *Common Market Law Review*, n° 44, τόμος 4, Wolters Kluwer Law and Business, Alphen aan den Rijn, 2007, σ. 883-929, ιδίως σ. 920, ο οποίος θεωρεί ότι η εφαρμογή των αρχών της υπεροχής και του άμεσου αποτελέσματος στον τρίτο πυλώνα θα ισοδυναμούσε με αδιαφορία για τις προθέσεις των συντακτών των Συνθηκών. Εντούτοις, ο ίδιος συγγραφέας δέχεται ότι η αναγνώριση της αρχής της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης στο πλαίσιο του τρίτου πυλώνα θα ενίσχυε την αρχή της αποτελεσματικότητας και δεν θα προσέκρουε ρητώς στο κείμενο των Συνθηκών (σ. 917).

38 — Άρθρο 34, παράγραφος 2, στοιχείο β', ΕΕ, όπως τροποποιήθηκε με τη Συνθήκη του Αμστερνταμ.

39 — Οι Prechal, S., και Marguery, T., χαρακτηρίζουν την έλλειψη άμεσου αποτελέσματος ως «μικρή ιδιαιτερότητα» των αποφάσεων-πλαισίων, στο «La mise en œuvre des décisions-cadres une leçon pour les futures directives pénales?», *L'exécution du droit de l'Union, entre mécanismes communautaires et droits nationaux*, Bruylant, Βρυξέλλες, 2009, σ. 225-251, ιδίως σ. 250.

84. Βεβαίως, για να δικαιολογήσει την εφαρμογή της αρχής της σύμφωνης ερμηνείας, το Δικαστήριο δεν βασίστηκε στην αρχή της υπεροχής αλλά στην αρχή της καλόπιστης συνεργασίας. Ειδικότερα, επισήμανε ότι η τελευταία αυτή αρχή, κατά την οποία τα κράτη μέλη λαμβάνουν, μεταξύ άλλων, κάθε γενικό ή ειδικό μέτρο κατάλληλο να εξασφαλίσει την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που υπέχουν κατά το δίκαιο της Ένωσης, πρέπει να ισχύει και στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, η οποία άλλωστε στηρίζεται πλήρως στη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και των οργάνων της Ένωσης⁴⁰. Η λογική αυτή ανιχνεύεται ήδη στη συλλογιστική της αποφάσεως της 10ης Απριλίου 1984, von Colson και Kamann⁴¹, δεδομένου ότι, με την απόφαση αυτή, το Δικαστήριο συνήγαγε την υποχρέωση σύμφωνης ερμηνείας, μεταξύ άλλων, από το καθήκον των κρατών μελών να λαμβάνουν κάθε γενικό ή ειδικό μέτρο κατάλληλο να εξασφαλίσει την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης, διευκρινίζοντας ότι το δίκαιο αυτό επιβάλλεται σε όλες τις εθνικές αρχές, συμπεριλαμβανομένων των δικαστηρίων στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους⁴².

85. Παρά ταύτα, η απαίτηση σύμφωνης ερμηνείας, την οποία το Δικαστήριο θεωρεί, κατά πάγια νομολογία, ως «συμφυ[ή] προς το σύστημα της Συνθήκης ΛΕΕ, καθόσον παρέχει στα εθνικά δικαστήρια τη δυνατότητα να διασφαλίζουν, στο πλαίσιο της δικαιοδοσίας τους, την πλήρη αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης όταν αποφαίνονται επί των διαφορών των οποίων έχουν επιληφθεί»⁴³, απορρέει από την απαίτηση αποτελεσματικότητας του δικαίου της Ένωσης και από την ανάγκη διασφάλισης της υπεροχής του έναντι του εσωτερικού δικαίου των κρατών μελών⁴⁴. Εξάλλου, η αναγνώριση της αρχής της σύμφωνης ερμηνείας μέσω της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας προϋποθέτει κατ' ανάγκην την αποδοχή, έστω και εμμέσως, της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης. Πράγματι, πώς θα μπορούσε η υποχρέωση καλόπιστης συνεργασίας, η οποία απορρέει από το δίκαιο της Ένωσης, να δικαιολογήσει την υποχρέωση του εθνικού δικαστηρίου να τροποποιεί την έννοια του εθνικού του δικαίου κατά τρόπο σύμφωνο προς το δίκαιο της Ένωσης, αν η υποχρέωση αυτή δεν θεωρούνταν ότι πρέπει να υπερισχύει έναντι της υποχρεώσεως του εθνικού δικαστηρίου να επιλύει τη διαφορά σύμφωνα με τους κανόνες του εθνικού του δικαίου;

86. Το τρίτο στοιχείο συνδέεται με την εξέλιξη του νομικού πλαισίου μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου που προβλέπεται στο πρωτόκολλο αριθ. 36 σχετικά με τις μεταβατικές διατάξεις, το οποίο έχει προσαρτηθεί στις Συνθήκες. Βάσει του άρθρου 10, παράγραφος 3, του πρωτοκόλλου αυτού, το μεταβατικό μέτρο που προβλέπεται στην παράγραφο 1 έπαυσε να παράγει αποτελέσματα πέντε έτη μετά την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας, δηλαδή στις 30 Νοεμβρίου 2014. Η οριστική απορρόφηση του τρίτου πυλώνα από τον τομέα του τρίτου μέρους της Συνθήκης ΛΕΕ, τίτλος V, σχετικά με τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, επιβάλλει την «κοινοτική ερμηνεία»⁴⁵. Συναφώς, πρέπει ιδίως να επισημανθεί ότι, ενώ με βάση το πρώην άρθρο 35 ΕΕ η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου αντανάκλούσε τον διακυβερνητικό χαρακτήρα της συνεργασίας στο πλαίσιο του τρίτου πυλώνα, από την ως άνω ημερομηνία και εξής, η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου για την έκδοση προδικαστικών αποφάσεων είναι αυτόματη και υποχρεωτική, καθώς δεν εξαρτάται πλέον από δηλωσή με την οποία κάθε κράτος μέλος αναγνώριζε την αρμοδιότητα αυτή και καθόριζε τα εθνικά δικαστήρια που μπορούσαν να υποβάλουν σχετική αίτηση στο Δικαστήριο. Συναφώς, είναι

40 — Βλ. απόφαση της 16ης Ιουνίου 2005, Pupino (C-105/03, EU:C:2005:386, σκέψη 42).

41 — 14/83, EU:C:1984:153.

42 — Βλ. απόφαση της 10ης Απριλίου 1984, von Colson και Kamann (14/83, EU:C:1984:153, σκέψη 26).

43 — Βλ., εσχάτως, απόφαση της 28ης Ιανουαρίου 2016, BP Europa (C-64/15, EU:C:2016:62, σκέψη 41 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

44 — Βλ., υπό την έννοια αυτή, Simon, D., «La panacée de l'interprétation conforme: injection homéopathique ou thérapie palliative?», *De Rome à Lisbonne: les juridictions de l'Union européenne à la croisée des chemins, Mélanges en l'honneur de Paolo Mengozzi*, Bruylant, Βρυξέλλες, 2013, σ. 279-298. Κατά τον συγγραφέα αυτόν, «η αναγωγή της υποχρεώσεως σύμφωνης ερμηνείας σε “αρχή συμφυή προς το σύστημα της Συνθήκης” αποτελεί άμεση συνέπεια [...] της υπεροχής [του δικαίου της Ένωσης] έναντι του εσωτερικού δικαίου των κρατών μελών» (σ. 282). Ο συγγραφέας προσθέτει ότι «ο σύνδεσμος με την υπεροχή του δικαίου της Ένωσης εν γένει, και όχι μόνον ειδικά με την εφαρμογή των οδηγιών, αποδεικνύεται από την υποχρέωση διασφάλισης “ευρωσυμβατής” ερμηνείας όχι μόνον της πράξεως μεταφοράς [της οδηγίας], αλλά του συνόλου του εθνικού δικαίου, είτε προγενέστερου είτε μεταγενέστερου της οδηγίας» (σ. 283).

45 — Prechal, S., και Marguery, T., «La mise en œuvre des décisions-cadres une leçon pour les futures directives pénales?», *L'exécution du droit de l'Union, entre mécanismes communautaires et droits nationaux*, Bruylant, Βρυξέλλες, 2009, σ. 225-251, ιδίως σ. 232.

ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι το Δικαστήριο, με την απόφαση της 16ης Ιουνίου 2005, *Pupino*⁴⁶, στηρίχθηκε στη «σπουδαιότητα της κατά το άρθρο 35 ΕΕ αρμοδιότητας του Δικαστηρίου να εκδίδει προδικαστικές αποφάσεις» προκειμένου να δικαιολογήσει την αναγνώριση υπέρ των ιδιωτών του δικαιώματος να επικαλούνται τις αποφάσεις-πλαίσια ενώπιον των δικαστηρίων των κρατών μελών για να επιτύχουν τη σύμφωνη ερμηνεία του εθνικού δικαίου⁴⁷. Η αναγνώριση αρμοδιότητας όμοιας με αυτήν που διέθετε το Δικαστήριο στο πλαίσιο του πρώτου πυλώνα αποδεικνύει μια έντονη τάση συγκλίσεως μεταξύ των δύο αυτών πυλώνων, η οποία δικαιολογεί τη διαμόρφωση των εννόμων αποτελεσμάτων των αποφάσεων-πλαisiών κατά το πρότυπο των εννόμων αποτελεσμάτων των οδηγιών, εξαιρουμένου, βεβαίως, του άμεσου αποτελέσματος, το οποίο αποκλείεται ρητώς.

87. Από τα ανωτέρω συνάγω ότι, με βάση την αρχή της υπεροχής, η απόφαση-πλαίσιο υπερέχει έναντι κάθε αντίθετης διατάξεως του εσωτερικού δικαίου.

88. Με βάση τη λογική που διέπει την αποσύνδεση μεταξύ του αποτελέσματος της «υποκαταστάσεως» και της «δυνατότητας επικλήσεως με σκοπό τη μη εφαρμογή εθνικού κανόνα»⁴⁸, το γεγονός ότι η απόφαση-πλαίσιο δεν έχει άμεσο αποτέλεσμα ουδόλως σημαίνει κατ' εμέ ότι το εθνικό δικαστήριο δεν υποχρεούται να αφήνει ανεφάρμοστες τις ασύμβατες με το δίκαιο της Ένωσης διατάξεις του εθνικού του δικαίου. Πράγματι, η υποχρέωση αυτή απορρέει ευθέως από την υπεροχή του δικαίου της Ένωσης έναντι των εθνικών διατάξεων που εμποδίζουν την πλήρη αποτελεσματικότητά του.

89. Το συμπέρασμα αυτό επιβάλλεται κατά μείζονα λόγο στη διαφορά της κύριας δίκης, διότι αυτή δεν αφορά δύο ιδιώτες εκ των οποίων ο ένας επικαλείται έναντι του άλλου τις διατάξεις της αποφάσεως-πλαisiού 2002/584, αλλά, αντίθετα, εμφανίζει κάθετο χαρακτήρα. Ειδικότερα, πρόκειται για διαφορά μεταξύ του ολλανδικού κράτους και του D. A. Popławski⁴⁹. Επιπλέον, ο τελευταίος επικαλείται αποκλειστικά το εθνικό του δίκαιο. Δεν επικαλείται την εν λόγω απόφαση-πλαίσιο με σκοπό να προβάλει δικαίωμα που δημιουργήθηκε υπέρ αυτού με βάση την πράξη αυτή και αποτελεί κερκτικό δικαίωμά του.

90. Επομένως, συνάγεται το συμπέρασμα ότι οι διατάξεις του άρθρου 4, σημείο 6, της εν λόγω αποφάσεως-πλαisiού δεν έχουν άμεσο αποτέλεσμα, ότι απόκειται στο εθνικό δικαστήριο να ερμηνεύσει, στο μέτρο του δυνατού, τις επίμαχες στην κύρια δίκη εθνικές διατάξεις κατά τρόπο σύμφωνο προς το δίκαιο της Ένωσης και ότι, σε περίπτωση που η ερμηνεία αυτή αποβεί αδύνατη, το εθνικό δικαστήριο οφείλει να μην εφαρμόσει τις διατάξεις αυτές ως ασύμβατες προς το άρθρο 4, σημείο 6, της εν λόγω αποφάσεως-πλαisiού.

91. Για την πλήρη διαφώτιση του αιτούντος δικαστηρίου, διευκρινίζω ότι, στην υπόθεση της κύριας δίκης, η μη εφαρμογή των εθνικών διατάξεων περί μεταφοράς του προβλεπόμενου στο άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαisiού 2002/584 λόγου προαιρετικής μη εκτελέσεως στο εσωτερικό δίκαιο συνεπάγεται την εφαρμογή των λοιπών διατάξεων του ολλανδικού δικαίου περί μεταφοράς της εν λόγω αποφάσεως-πλαisiού. Συγκεκριμένα, εντεύθεν συνάγεται ότι το εθνικό δικαστήριο οφείλει να διατάξει την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως.

46 — C-105/03, EU:C:2005:386.

47 — Απόφαση της 16ης Ιουνίου 2005, *Pupino* (C-105/03, EU:C:2005:386, σκέψεις 37 και 38).

48 — Σχετικά με τη διάκριση αυτή, βλ., μεταξύ άλλων, Simon, D., «L'invocabilité des directives dans les litiges horizontaux: confirmation ou inflexion?», *Revue Europe*, n° 3, LexisNexis, Παρίσι, 2010. Βλ., επίσης, Dougan, M., «When worlds collide! Competing visions of the relationship between direct effect and supremacy», *Common Market Law Review*, n° 44, τόμος 4, Wolters Kluwer Law and Business, Alphen aan den Rijn, 2007, σ. 931-963.

49 — Δεν θα ήταν μάλιστα υπερβολή να θεωρηθεί ότι πρόκειται, έμμεσα βεβαίως, για διαφορά μεταξύ δύο κρατών μελών, της Πολωνίας, ως κράτους μέλους εκδόσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως, και των Κάτω Χωρών, ως κράτους μέλους εκτελέσεως.

Γ – Επί του τέταρτου προδικαστικού ερωτήματος

92. Με το τέταρτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν στο πλαίσιο της εφαρμογής του άρθρου 4, σημείο 6, της εν λόγω αποφάσεως-πλαίσιου, το κράτος μέλος εκτελέσεως δύναται να εξαρτά την άρνηση εκτελέσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως που εκδόθηκε σε βάρος υπηκόου άλλου κράτους μέλους από την προϋπόθεση ότι το κράτος μέλος εκτελέσεως έχει δικαιοδοσία να δικάσει εκ νέου την αξιόποινη πράξη για την οποία καταδικάστηκε ο υπήκοος αυτός και ότι δεν υπάρχει κανένα πρακτικό εμπόδιο για κίνηση νέας ποινικής διώξεως σε βάρος του, ενώ όταν πρόκειται για υπήκοο του κράτους μέλους εκτελέσεως η αρμόδια δικαστική αρχή του κράτους αυτού υποχρεούται, άνευ όρων, να αρνηθεί την παράδοση.

93. Το αιτούν δικαστήριο αναφέρει ότι, προκειμένου να ερμηνεύσει το εθνικό του δίκαιο κατά τρόπο σύμφωνο προς το άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαίσιου 2002/584, θα μπορούσε να ερμηνεύσει το άρθρο 6, παράγραφος 5, του OLW υπό την έννοια ότι η άρνηση παραδόσεως υπηκόου άλλου κράτους μέλους είναι δυνατή μόνον υπό την προϋπόθεση ότι αποδεικνύεται όχι μόνον ότι είναι δυνατή η κίνηση ποινικής διώξεως κατά του εν λόγω υπηκόου για τις ίδιες πράξεις με εκείνες για τις οποίες αυτός καταδικάστηκε ήδη στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος, αλλά επιπλέον και ότι δεν υφίσταται κανένα πρακτικό εμπόδιο για την κίνηση της διώξεως αυτής στις Κάτω Χώρες, όπως είναι η μη διαβίβαση, εκ μέρους του κράτους μέλους εκδόσεως του εντάλματος, της ποινικής δικογραφίας του ενδιαφερόμενου προσώπου.

94. Κατά το αιτούν δικαστήριο, η ερμηνεία αυτή εμφανίζει το πλεονέκτημα ότι αποτρέπει την ατιμωρησία του καταζητούμενου προσώπου, δεδομένου ότι, ακόμα κι αν η ποινή για την εκτέλεση της οποίας εκδόθηκε το ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως δεν μπορεί να εκτελεστεί στις Κάτω Χώρες, είναι εντούτοις δυνατόν να κινηθεί σε βάρος του καταζητούμενου προσώπου ποινική δίωξη για την ίδια πράξη. Αντίθετα, η εν λόγω ερμηνεία παρουσιάζει το μειονέκτημα ότι επιφυλάσσει διαφορετική μεταχείριση στους υπηκόους των άλλων κρατών μελών σε σχέση με στους Ολλανδούς υπηκόους, δεδομένου ότι, για τους τελευταίους, η άρνηση εκτελέσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως είναι υποχρεωτική, χωρίς να εξαρτάται από την προϋπόθεση της διασφάλισης της δυνατότητας ασκήσεως νέας ποινικής διώξεως.

95. Φρονώ, όπως και η Επιτροπή, ότι το αιτούν δικαστήριο εκκινεί από εσφαλμένη παραδοχή. Συγκεκριμένα, κατά το άρθρο 4, σημείο 6, της εν λόγω αποφάσεως-πλαίσιου, η δέσμευση για άσκηση νέας ποινικής διώξεως σε βάρος του καταζητούμενου προσώπου για τις ίδιες πράξεις δεν προβλέπεται ως εναλλακτική δυνατότητα αντί της δεσμεύσεως του κράτους μέλους εκτελέσεως να εκτελέσει την ποινή. Με άλλα λόγια, η διάταξη αυτή, που θεμελιώνεται στην αρχή της αμοιβαίας αναγνωρίσεως, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως απλή αποτύπωση της αρχής «aut dedere, aut judicare», η οποία, στο δίκαιο της εκδόσεως, αφήνει στο κράτος από το οποίο ζητείται η έκδοση την επιλογή μεταξύ του να εκδώσει τον δράστη της αξιόποινης πράξεως ή να τον δικάσει παρά την απόφαση που εκδόθηκε στο κράτος που ζητεί την έκδοση.

96. Εν πάση περιπτώσει, δεδομένου ότι η προτεινόμενη από το αιτούν δικαστήριο ερμηνεία του εθνικού του δικαίου αντιβαίνει στην εν λόγω απόφαση-πλαίσιο, δεν χρειάζεται να εξεταστεί αν το δίκαιο της Ένωσης θα απαγόρευε ή όχι τη διακριτική μεταχείριση την οποία συνεπάγεται η ερμηνεία αυτή.

IV – Πρόταση

97. Με βάση τα προεκτεθέντα, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα τα οποία υπέβαλε το Rechtbank Amsterdam (πρωτοδικείο του Άμστερνταμ) ως εξής:

1. Το άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαίσιου 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009, έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει σε κράτος μέλος να εφαρμόζει τον λόγο μη εκτελέσεως που προβλέπεται στο άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαίσιου 2002/584, όπως τροποποιήθηκε, κατά τρόπον ώστε:
 - η δικαστική αρχή να υποχρεούται να αρνηθεί την εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης που έχει εκδοθεί προς τον σκοπό εκτελέσεως ποινής ή μέτρου ασφαλείας, στερητικών της ελευθερίας, σε βάρος καταζητούμενου προσώπου το οποίο διαμένει στο κράτος μέλος εκτελέσεως, είναι υπήκοός του ή κάτοικός του, χωρίς να μπορεί να εκτιμήσει, αναλόγως της συγκεκριμένης καταστάσεως του προσώπου αυτού, κατά πόσον η εκτέλεση της ποινής στο κράτος αυτό μπορεί να διευκολύνει την κοινωνική επανένταξη του εν λόγω προσώπου·
 - η άρνηση εκτελέσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης να συνεπάγεται απλώς και μόνον ότι το κράτος μέλος αυτό δηλώνει ότι είναι διατεθειμένο να αναλάβει την εκτέλεση της ποινής, χωρίς η δήλωση αυτή να ισοδυναμεί με δέσμευση εκτελέσεως·
 - η δικαστική αρχή να αρνείται την εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης που έχει εκδοθεί προς τον σκοπό εκτελέσεως ποινής ή μέτρου ασφαλείας, στερητικών της ελευθερίας, σε βάρος καταζητούμενου προσώπου το οποίο διαμένει στο κράτος μέλος εκτελέσεως, είναι υπήκοός του ή κάτοικός του, ενώ, αφενός, η απόφαση για την ανάληψη της εκτελέσεως της ποινής, η οποία λαμβάνεται μετά από την απόφαση για την άρνηση εκτελέσεως, εξαρτάται από προϋποθέσεις σχετικές με την ύπαρξη και την τήρηση ισχύουσας συμβάσεως μεταξύ του κράτους μέλους εκδόσεως του εντάλματος και του κράτους μέλους εκτελέσεως καθώς και με τη συνεργασία του κράτους μέλους εκδόσεως του εντάλματος, και, αφετέρου, η άρνηση εκτελέσεως του εντάλματος δεν ανατρέπεται σε περίπτωση αδυναμίας αναλήψεως της εκτελέσεως της ποινής λόγω μη συνδρομής των απαιτούμενων προϋποθέσεων.
2. Οι διατάξεις του άρθρου 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαίσιου 2002/584, όπως τροποποιήθηκε, δεν έχουν άμεσο αποτέλεσμα. Ωστόσο, απόκειται στο εθνικό δικαστήριο να ερμηνεύσει, στο μέτρο του δυνατού, τις επίμαχες στην κύρια δίκη εθνικές διατάξεις κατά τρόπο σύμφωνο προς το δίκαιο της Ένωσης και, σε περίπτωση που η ερμηνεία αυτή αποβεί αδύνατη, το εθνικό δικαστήριο οφείλει να μην εφαρμόσει τις διατάξεις αυτές ως ασύμβατες προς το άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαίσιου 2002/584, όπως τροποποιήθηκε.